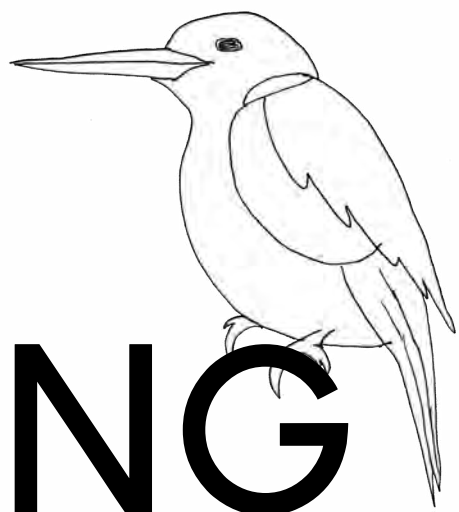

PARK VOGELENZANG

Concept Masterplan Schetsontwerp
20 september 2022

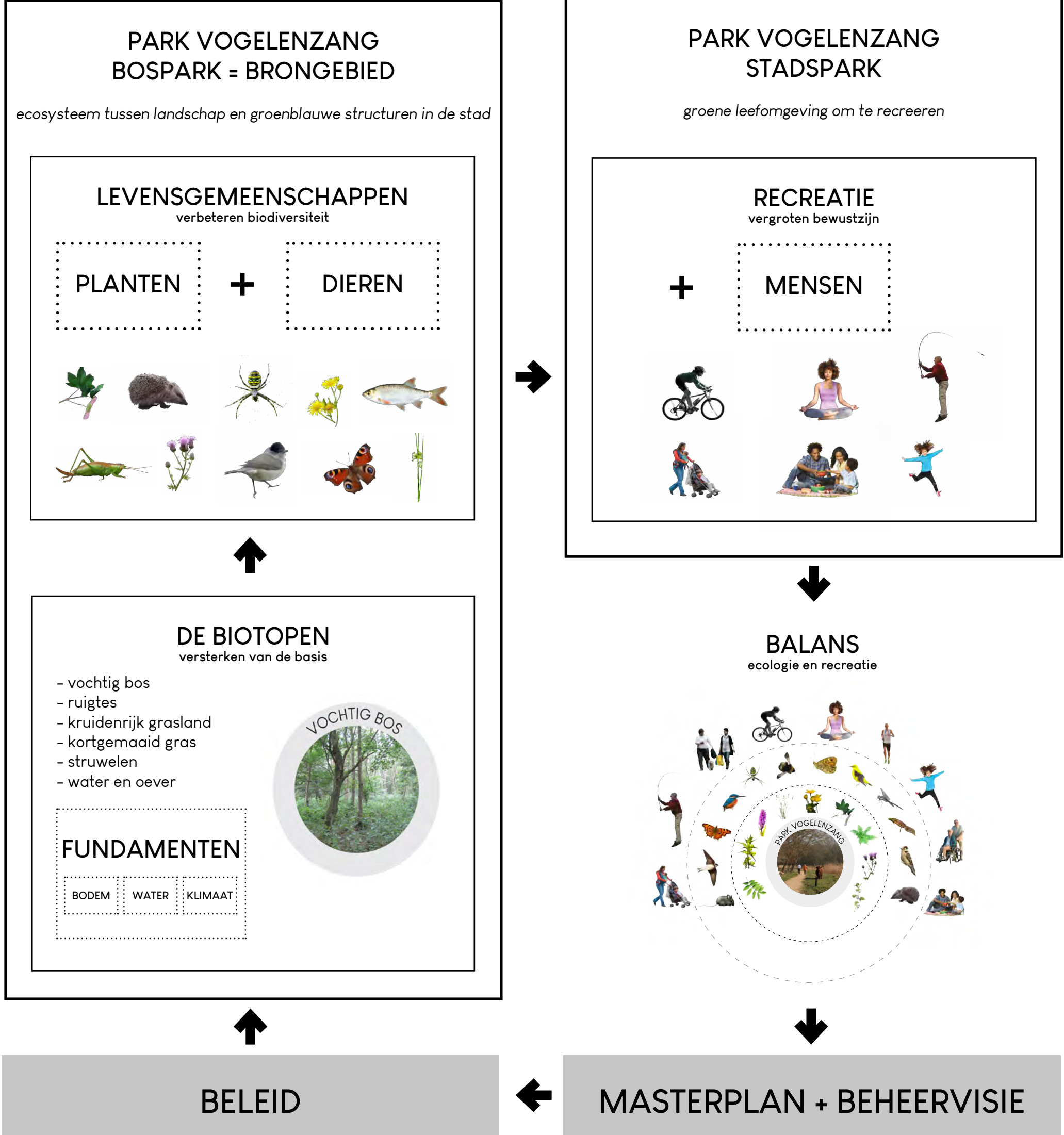

Strategie

PARK VOGELENZANG in SPIJKENISSE

Park Vogelenzang is weer een stadspark;
de thuisbasis voor een groot deel van de flora en fauna in de stad en een plek waar bewoners graag komen!

Uitgangspunt bij de ontwikkeling van het gebied is dat de huidige identiteit van het park -bospark met begrazing- wordt versterkt.
Dit door de aanwezige groen- en waterstructuren te behouden en versterken.
En, samen met stakeholders, de recreatieve waarde van het park te verhogen.

VERKLARING:
PLANTEN - meerdere soorten met ieder een eigen habitat (habitat = eigen plek binnen de biotoop), bijvoorbeeld de dotterbloem die van vochtige bodems en zuurtoefijk water houdt.
DIEREN - meerdere soorten met ieder een eigen habitat (habitat = eigen plek binnen de biotoop), bijvoorbeeld de regenworm die in een humusrijke bodem leeft.
DE BIOTOOP - de plek voor planten, dieren en micro-organismen om in te leven; beschreven als een landschapstypen (bv. weiland) of element van een landschap (bv. haag).
FUNDAMENT VOOR BIOTOPEN (ook wel abiotische factoren) - milieufactoren die GEEN biologische voorrang hebben, veelal geografisch, die de fysieke eigenschappen van de biotoop bepalen en randvoorwaarde voor de vestiging van levensgemeenschappen (alle planten en dieren die op een bepaalde plek - de biotoop - samen leven).
BODM - grondsoort, grondwater, zuurgraad, modersgesteente, reliëf, glooiingshoek en expositie tov de zon.
WATER - aanwezigheid van het water, voedselrijkdom, waterdiepte, snelheid, golfhoogte, stroming.
KLIJMAAT - neerslag en luchtvochtigheid, temperatuur, daglicht en lichtsterkte, windsterkte en windrichting.

Vooronderzoek Masterplan & Beheervisie park Vogelenzang | Overzicht Strategie | o.v. Gemeente Nissewaard | Natascha van den Ban tuin- & landschapsarchitect | 2022

Overzichtskaart vooronderzoek (huidige situatie)

Vier thema's

Landschap

De onderliggende kreekbedding (links) en polderverklaving (rechts) krijgen als hoofdidentiteit een volwaardige plek in het park. Hierbij wordt gewerkt vanuit en met de aanwezige geomorfologie, bodem, water en cultuurhistorie. Voor versterking van de aanwezige biotopen voor planten en dieren, als ook verbetering van het watersysteem wordt op een aantal plekken water teruggebracht en/of bijgemaakt. Daarnaast wordt door gefaseerd beheer een horizontale zonering en verticale gelaaagdheid in de bosbeplanting teruggebracht en het park toekomstbestendig gemaakt.

Routing

De bestaande routing in het park wordt zoveel mogelijk gehandhaafd met hier en daar enkele uitbreiding. Zo is het mogelijk om korte en lange rondjes te maken en kan er onderscheid worden aangebracht in een altijd toegankelijke route (doorgetrokken lijn) en nevenroutes, zoals halfverharde paden en onverharde (struini) paden voor verschillende leeftijden. Het bestaande fietspad wordt gehandhaafd. Hier is wel een naastgelegen voetpad voorgesteld zodat een ieder vrij en veilig kan bewegen. Een mogelijkheid tot fietsparkeren is bij de grotere entrees opgenomen; bij de ingang van de manege, de ingang bij de polderpluktuin en bij de boomgaard.

Bijzondere plekken

De bestaande grotere plekken krijgen een dubbelfunctie zodat deze door het jaar heen voor meerdere doeleinden geschikt zijn. Op de oude NAM-locatie is een boomgaard voorgesteld met een buitenlokaal en als gewenst ook natuurspelen (bv in de vorm van huttenbouw). Binnen de boomgaard is plek voor het kindervakantiespelen. De natuursbaan wordt in tweeën opgedeeld. Het kleinste deel kan geschikt gemaakt worden als polderpluktuin met een plek voor een overkapping en ontmoeting ten behoeve van natuurworkshops met kinderen en/of volwassenen. Het andere deel blijft natuursbaan maar tevens de rest van het jaar geschikt als hondenuitloopheld. Hiernaast is ook ruimte voor aanleg van een natuurspeelplaats. Nabij Vogelenzang Noord en de Hoek (manege) zijn ook twee mogelijkheden voor hondenuitloophelden. Door het park heen zijn plekken voor bankjes en picknick opgenomen. Als ook twee visplekken. In educatieborden is voorzien bij een aantal entrees en/of belangrijke plekken. Dit kan gekoppeld worden aan een app met uitgebreidere informatie en/of zelfs natuurlessen vanuit samenwerkende partijen en actuele waarnemingen van dieren. Daarnaast zijn er veel kleine voorzieningen voor de dieren opgenomen als stenenhoppen, boomstammen, oeverzaluwwand of ooievaarsnest.

Beweiding

De twee kleine kuddes hekrunderen blijven bestaan als vorm van natuurlijk beheer en bezienswaardigheid. Wel wordt de afstand tussen beide kuddes ruimer gemaakt. Hier kan gebruik gemaakt worden van incidentele inzet van schapen als aanvulling op menselijk beheer. Zo ontstaat er meer biodiversiteit in het park en ontstaat de mogelijkheid om ook zonder ontmoetingen met runderen van het park en de belangrijkste voorzieningen gebruik te kunnen maken.

GEMEENTE
NISSEWAARD

Park Vogelenzang

Concept Masterplan Schetsontwerp

20 september 2022

NATUUR- en RECREATIEGEBIED
MALLEBOS

Malledijk

Breekade

Manege
De Ruiterhoek

Westdijk

DE HOEK

Veranbachtenboezem

Baljuwlaan
Vollstuinen

STERRENKWARTIER

Hoornbaan

VOGELENZANG-NOORD

Tabastraat

Bazinsstraat

Symfonielaan

Spinetpad

Orgelpad

Klavetimbelpad

Ouverturelaan

Parklaan

Hogeweg

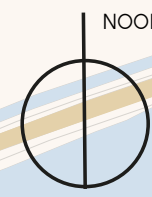
Ouverturelaan

Baljuwlaan

DE AKKERS

DISCLAIMER
Alle maten zijn indicatief en in het werk te controleren.
Bereid op basis van:
GBN 2021 (19-09-2021) dwp / BGT 2022 Gemeente Nissewaard
Natuurplan voor Buitengebied Nissewaard 2021-2022
Maatvoering watersysteem conform principes Gemeente Nissewaard & WOD 2022

SCHAAL IN METERS
0 10 20 30 40 50 100 150

GEMEENTE
NISSEWAARD

Natascha van den Ban tuin- en landschapsarchitect i.s.m. Bieke Van Hees landschapsarchitectuur i.o.v. Gemeente Nissewaard

Legenda

Vochtig bos	Struwelen	Staannd dood hout	Losse boomgroepen	Bomenrijen	Nieuwe bomen	Boomgaard	Kortgemaaid gras	Kruidenrijk grasland (gemaaid)	Ruigtes (beweid beheer)	Gazon (gemaaid)	Kruidenrijke grasheuvel	Paardenwei	Rietland	Bijzondere element/plek
Bosvakken Staatsbosbeheer	Riet/grasland	Grasland	Autoweg Busbaan	Fietspad + voetpad	Voetpad (verhard)	Voetpad (halfverhard)	Voetpad (onverhard)	Brug	Entree	Veerroosters (bestaand en nieuw)	Hekwerk (bestaand en nieuw)	Water en oevers	Nieuwe sloot	Sloot (te verlanden)

Park Vogelenzang

Voorlopig Masterplan

30 mei 2024

NATUUR- en RECREATIEGEBIED
MALLEBOS

Malledijk

Breekade

Manege
De Ruiterhoek

Westdijk

DE HOEK

STERRENKwartier

VOGELENZANG-NOORD

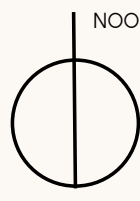
DE AKKERS

GEMEENTE
NISSEWAARD

Natascha van den Ban tuin- en landschapsarchitect i.s.m. Bieke Van Hees landschapsarchitectuur | i.o.v. Gemeente Nissewaard

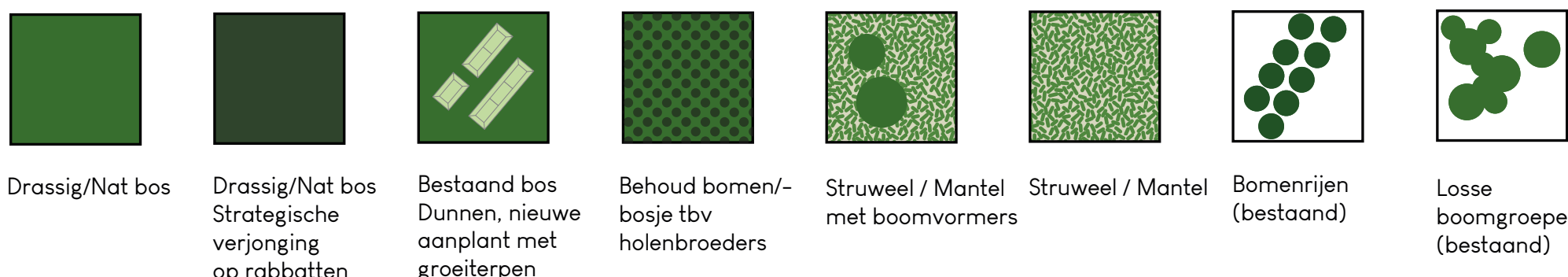
DISCLAIMER
Alle maten zijn indicatief en in het werk te controleren.
Bepaald op basis van:
GRN 2021 (99-09-201 dwg) / RGT 2023 Gemeente Nissewaard
Bouwkostenkaart Bomenmarkt N. 2023 / Legeer WSD / Luchtmis 2021-2022
Maatvoering watersysteem conform principes Gemeente Nissewaard & WSD 2023

SCHAAL IN METERS
0 10 20 30 40 50 100 150

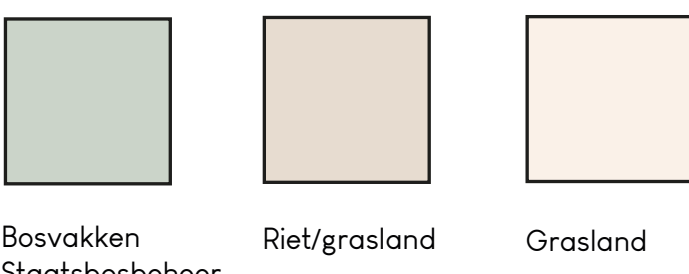

Legenda

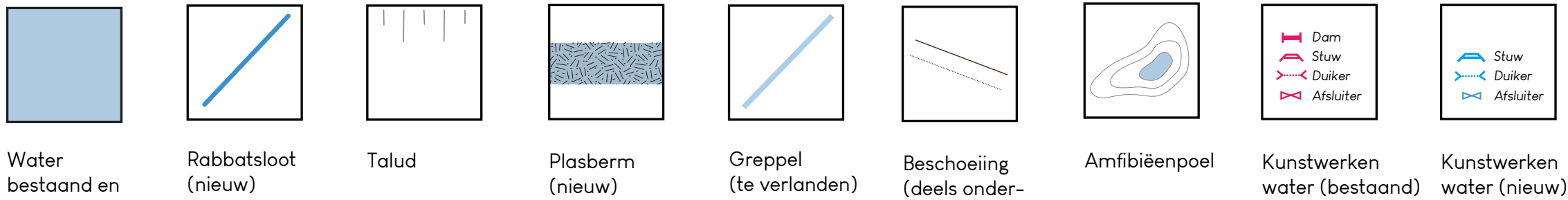
Beplanting

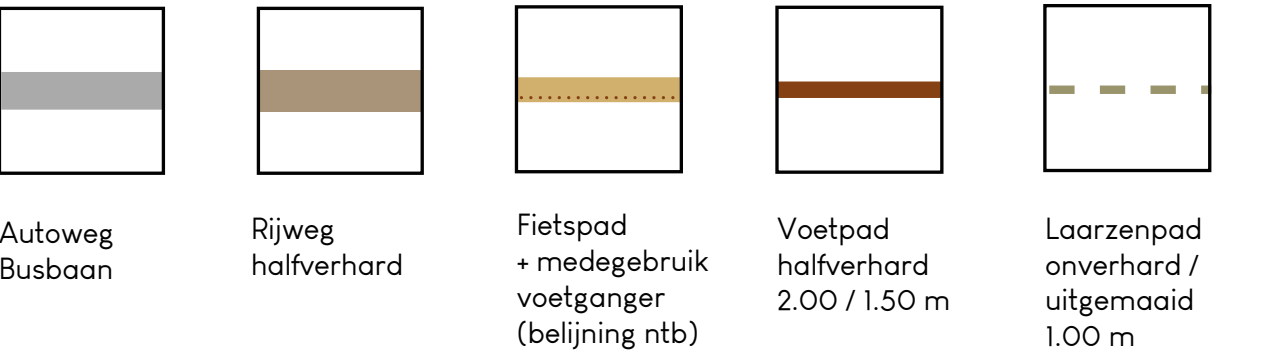
Beplanting omgeving

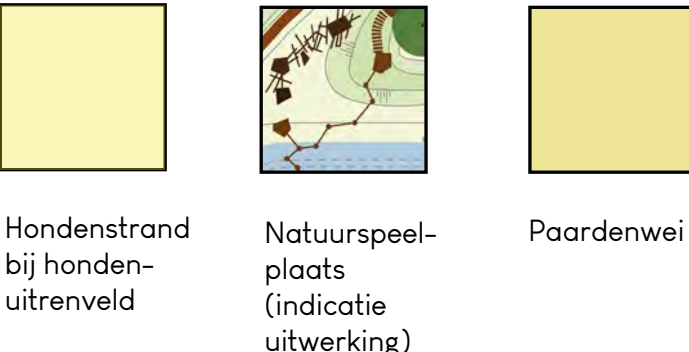
Water

Verhardingen en objecten

Functies overig

Bijzondere elementen recreatie

Bijzondere elementen ecologie

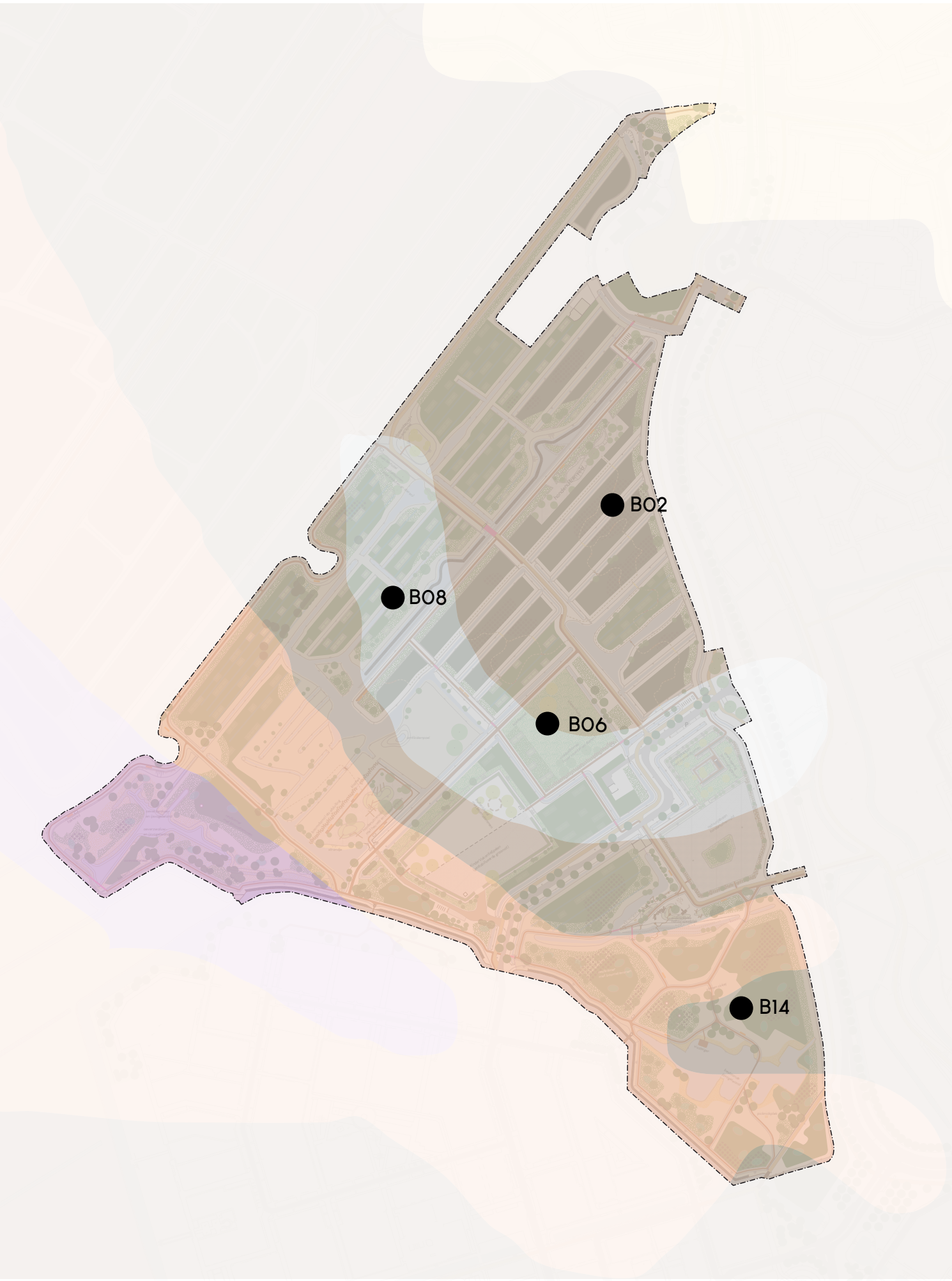
PARK VOGELENZANG

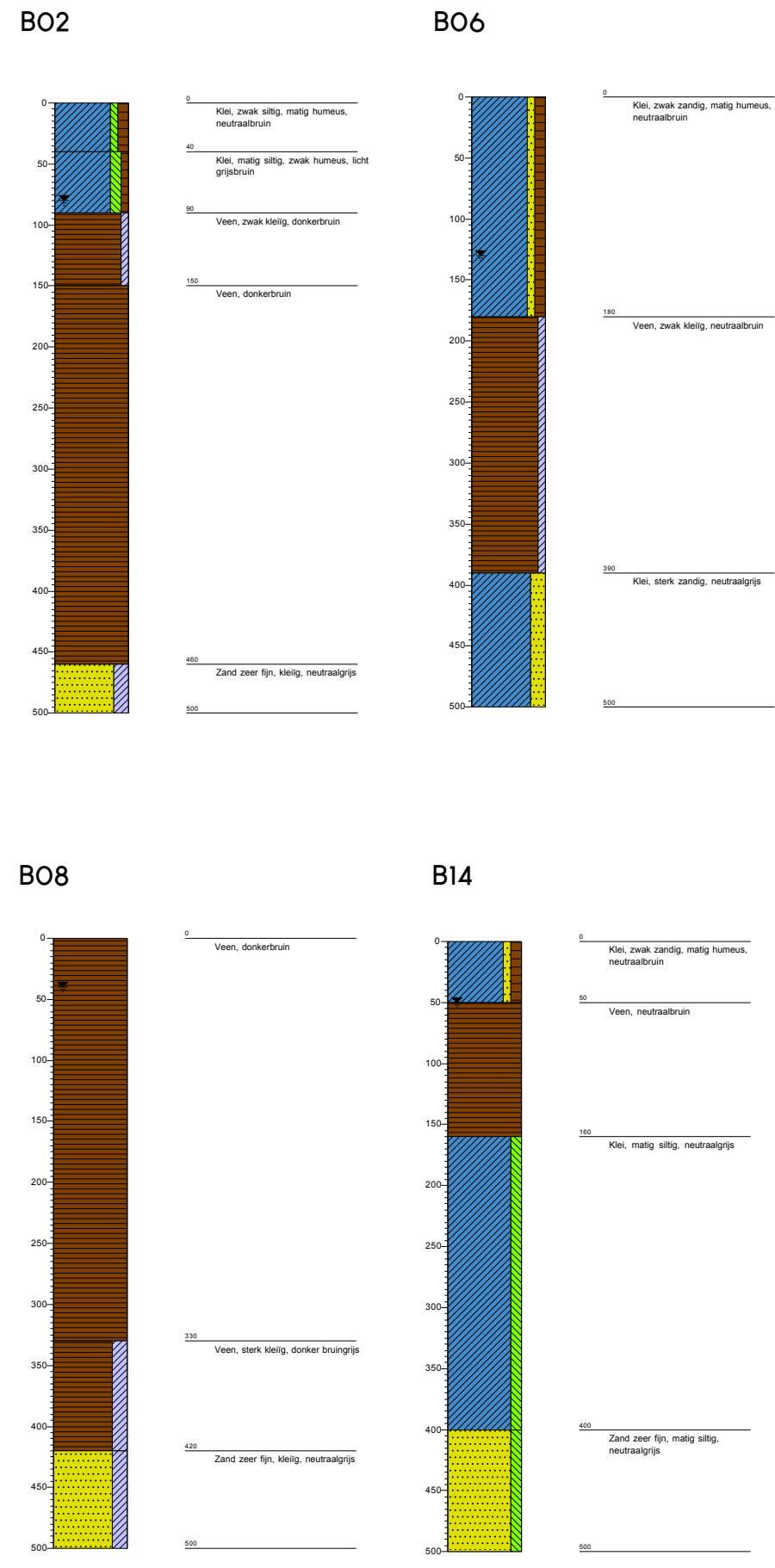
Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

Bodem + water + klimaat

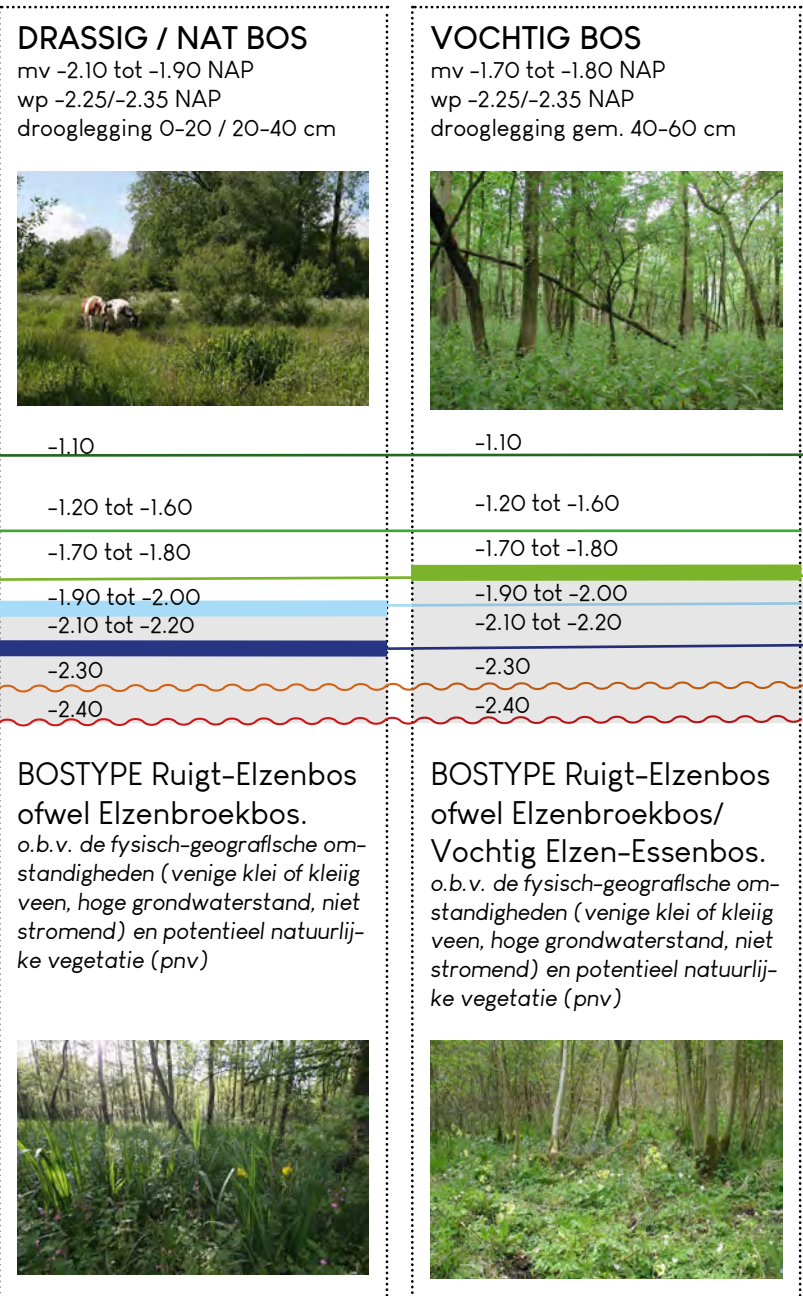
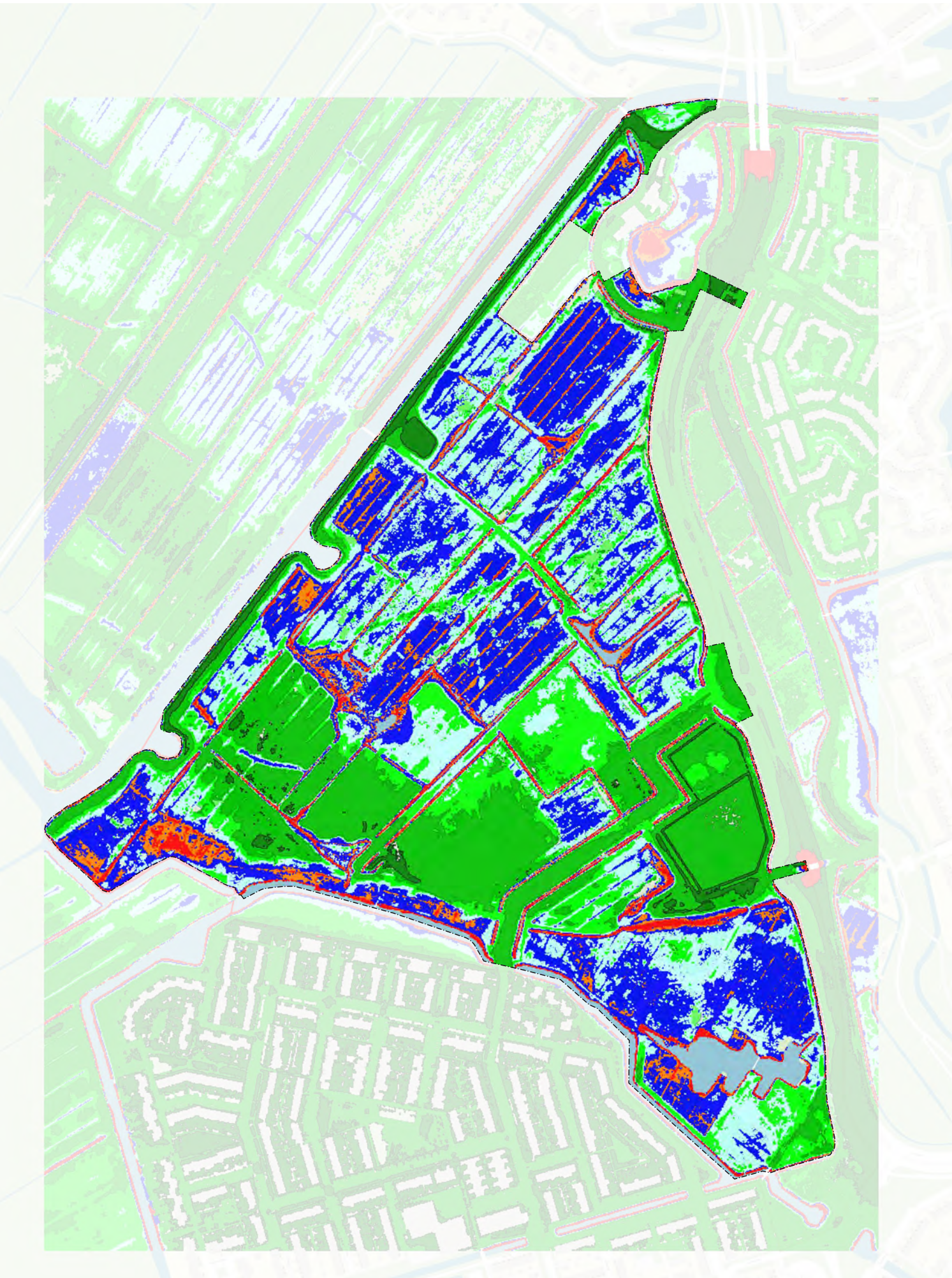
Bodem

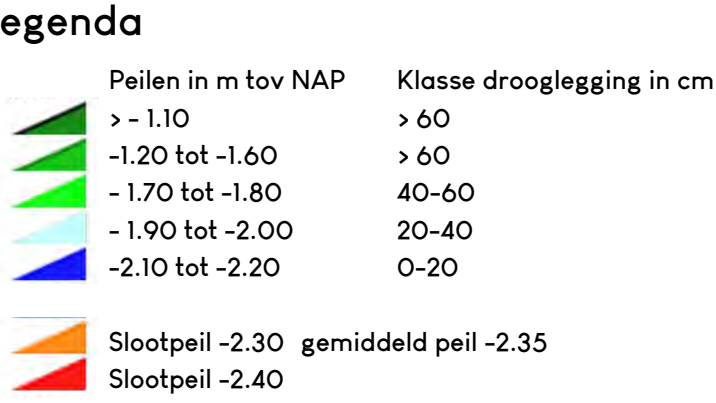
Bodemonderzoek 2023: variatie in de bodem, elk perceel anders
(selectie bodemprofielen ter illustratie)

Hoogterasterkaart: drooglegging t.o.v. slootwaterpeil

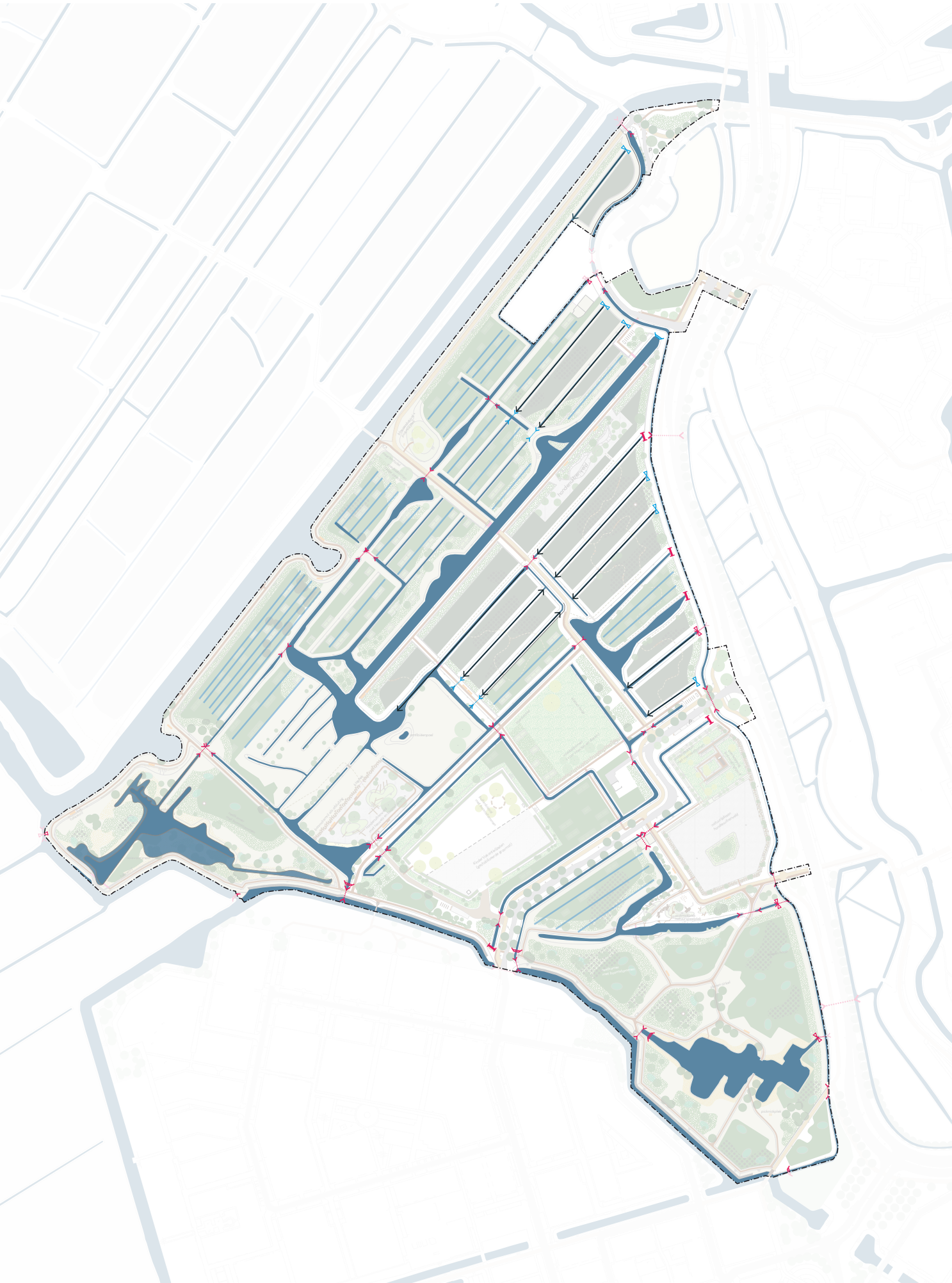
Bostypes zoeklei- en laagveengebieden & droogmakerijen
o.b.v. indeling vochtgehalte bosplantsoen en hoogterasterkaart

Watersysteem bestaande situatie

Watersysteem toekomstige situatie

Onderzoek naar bodem, water, fauna en bospercelen

De huidige landschapsstructuur in het park van percelen en sloten hangt nauw samen met haar ontstaansgeschiedenis. Vanaf de 12e eeuw is het gebied door een reeks inpolderingen drooggelegd. De oude kreek met kreekbedding is nog steeds zichtbaar. Net als grote delen van de poldervervelling. Begin jaren '80 is Park Vogelenzang als bosplantsoen aangeplant door Staatsbosbeheer. In 1991 is het beheer omgezet naar begrazing door Schotse hooglanders. Dunningen in de houtopstand zijn sindsdien niet meer uitgevoerd. Nu is Park Vogelenzang een bijzondere plek om een wandeling te maken of dieren te spotten. Een stadspark voor natuurrecreatie. Maar de toekomst van het park staat onder druk. De conditie van het park gaat door het hoge grondwaterpeil en bodemdaling snel achteruit. Tezamen met beheer door begrazing is het natuurlijk verval in de bospercelen hoog. Daarom is nu een toekomstgerichte aanpak nodig. Voor de haalbaarheid hiervan zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd.

Bodemonderzoek

De bodem, het fundament, van het park is met verschillende onderzoeken in kaart gebracht. Zo is er gekeken naar de samenstelling van de bodem, ondergrondse waterstromen en veen- en kleilagen. Hieruit blijkt dat het park veel natter is geworden en de drooglegging beperkt is. In bijna de helft van het park ligt het grondwaterpeil op maximaal 20 centimeter onder het maaiveld. Veel soorten bomen kunnen dan niet goed groeien. Daardoor sterven de bomen sneller af en kunnen ze omvallen of er breken takken af. Dat brengt ook veiligheidsrisico's met zich mee. Daarnaast daalt de bodem van het park sterk. De afgelopen 30 jaar is het ruim 50 centimeter gezakt. Met name de percelen met populieren zijn sterk ingeklonken. Het maaiveld ligt daar nu hol. Dit komt voor een groot deel doordat de populieren tot in het veen zijn geworteld en daar veel water opnemen. Veen dat droog wordt krimpt in. Daardoor gaat de bodemdaling in deze percelen extra snel. De peilbuismetingen laten daar sterke fluctuaties in het grondwater zien. Alleen de buitenranden langs de sloten liggen door de aanvoer van slootwater nog enigszins op hoogte.

huidige situatie

Watergangen met dominantie van kroos en overhangende vegetatie

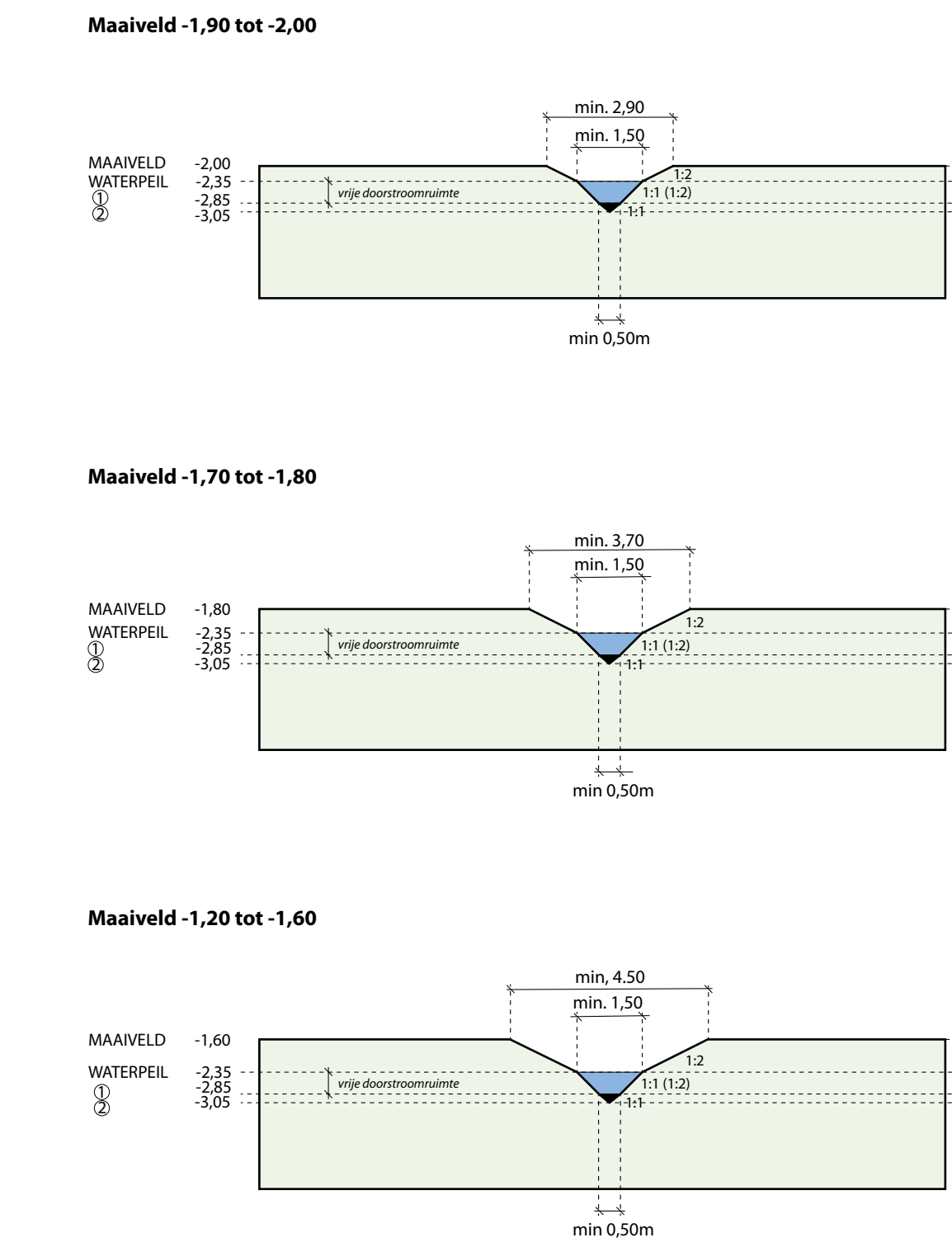

Watergangen met omgevallen houtopstanden en afkalvende oevers

Uitgangspunten watersysteem

basisprofielen sloten

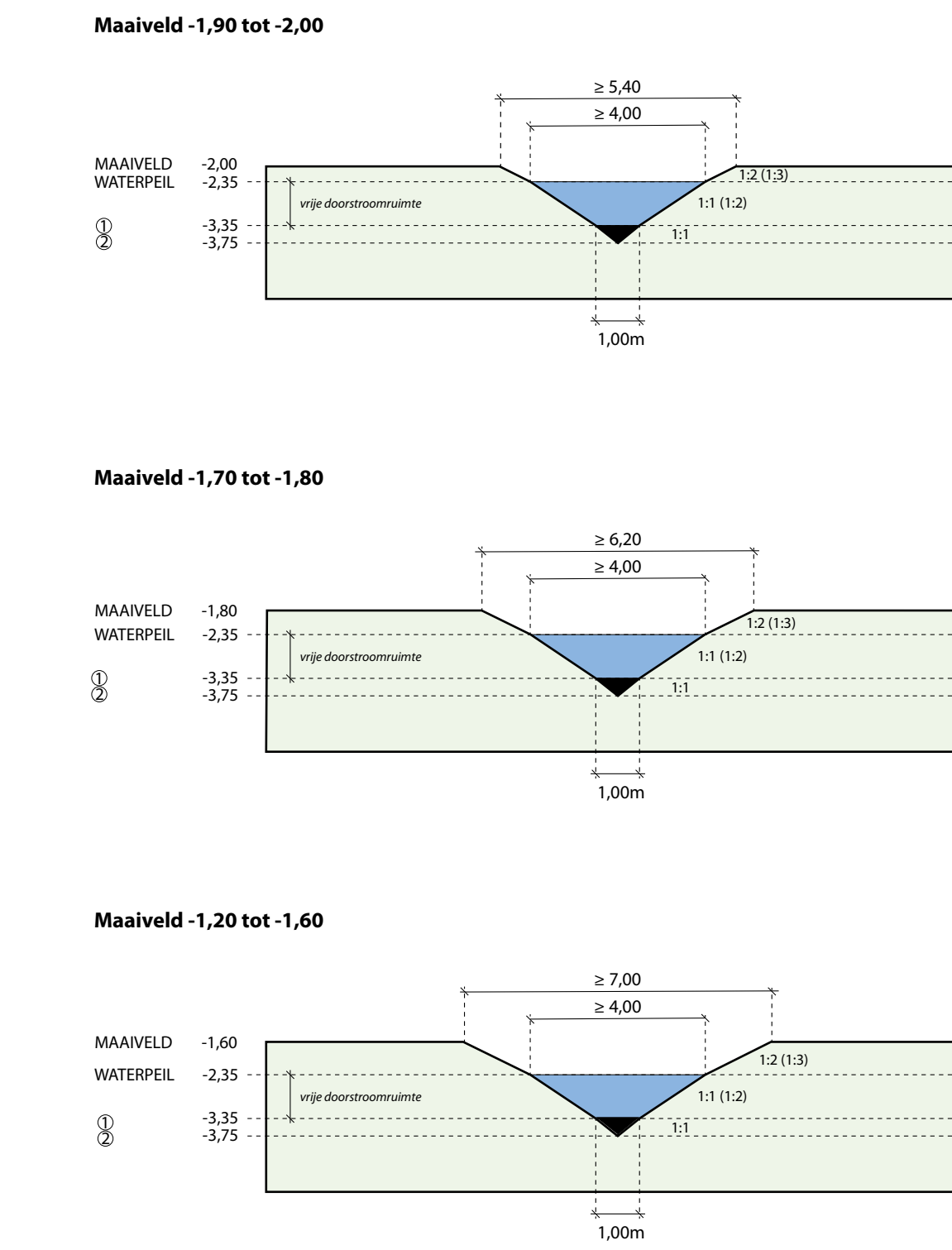
Basisprofiel MINIMALE SLOOT < 4m op de waterlijn
conform afspraken waterschap Hollandse Delta, 21-03-2023

① = onderhoudsdiepte (1x per 4 jaar baggeren)
② = aanlegdiepte

onderhoudsdiepte min. 0,50m beneden waterpeil
bodembreedte op onderhoudsdiepte min. 0,50m

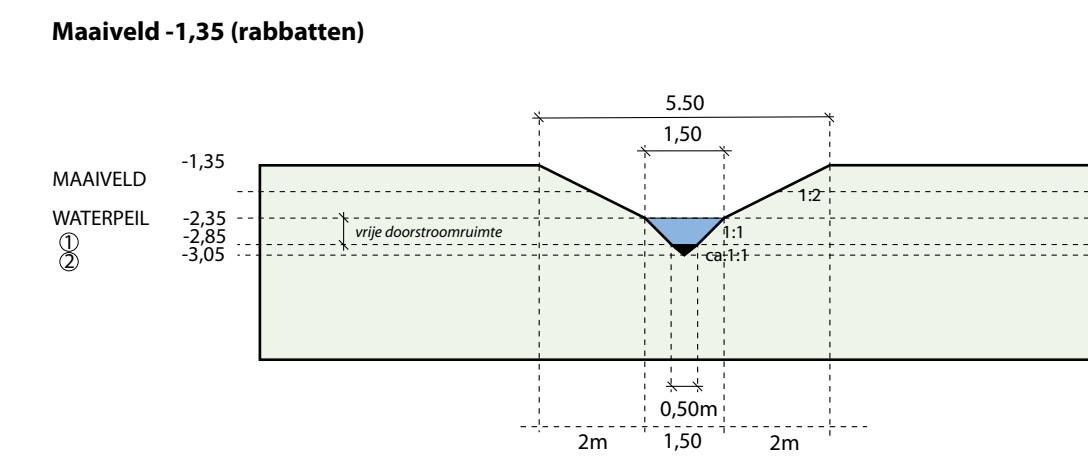
Basisprofiel SLOOT ≥ 4m op de waterlijn
conform afspraken waterschap Hollandse Delta, 21-03-2023

① = onderhoudsdiepte (1x per 4 jaar baggeren)
② = aanlegdiepte

onderhoudsdiepte min. 1,00m beneden waterpeil
bodembreedte op onderhoudsdiepte min. 1,00m

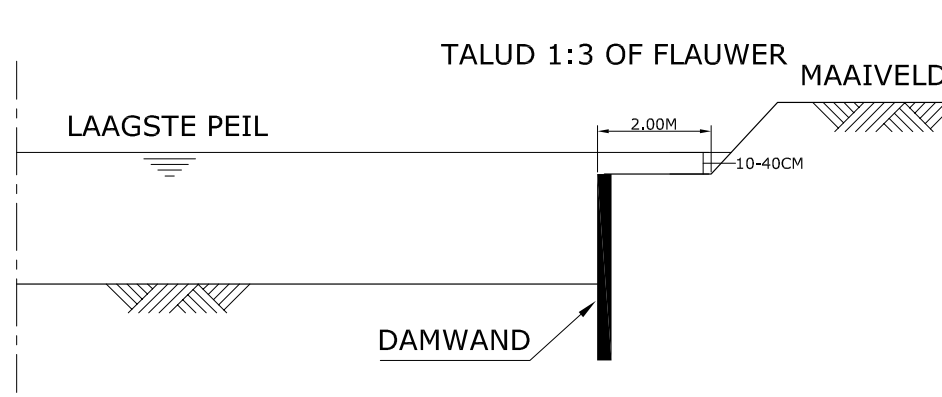
basisprofielen rabbatsloten

Waterbodemonderzoek

Uit het onderzoek blijkt dat sloten zijn dichtgeslibd met bagger. Greppels midden in het bos liggen vol met blad. Dit belemmert de waterkwaliteit en een goede doorstroming. Nodig voor een veerkrachtig watersysteem en gezonde biotopen met een rijk aquatisch leven. Maar ook voor een goede drooglegging van de bospercelen. Het nieuwe watersysteem bestaat kortweg uit de volgende maatregelen:
1. Voor het uitbaggeren en herprofielen van de sloten zijn samen met het waterschap basisprofielen opgesteld. Het park wordt één peil -2.35 m NAP.
2. Op enkele plekken komt meer ruimte voor water. Basis hiervoor zijn het oorspronkelijke ontwerp en de al natte plekken in het park, welke goed te zien zijn op de hoogterasterkaart. Als ook het verbeteren van ecologische groeiomstandigheden.
3. Voor een goede water aan- en afvoer worden een aantal greppels omgevormd tot kleine sloten, ofwel rabbatsloten. Dit gebeurt bij de op te hogen en zeer natte delen.
4. In de te verbreden poldersloot en langs wijk Vogelenzang worden natuurvriendelijke oevers met een plasberm opgenomen. Tezamen wordt zo de oude landschappelijke structuur van de polder en de kreek in het park versterkt. En leefomstandigheden voor planten en dieren vergroot. Hiervoor is de bagger uit verschillende watergangen onderzocht. In een aantal watergangen is vervuiling gevonden. Een deel van de bagger kan hergebruikt worden in het park, maar een deel zal ook moeten worden afgevoerd.

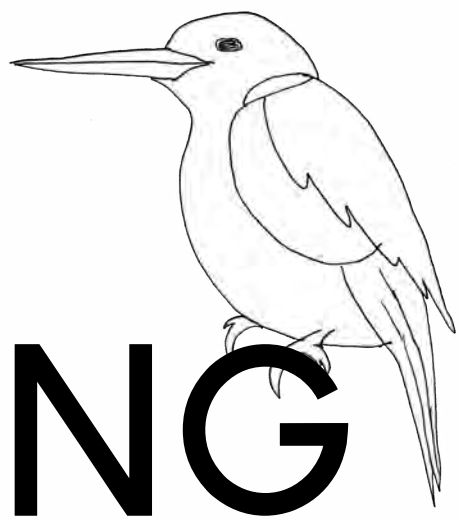
principe natuurvriendelijke oever

referentiebeelden

PARK VOGELENZANG

Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

Bos

huidige situatie (vooronderzoek)

toekomstige situatie

Onderzoek bospercelen

Het bos in Park Vogelenzang bestaat voor ruim 30% uit populieren. Populieren groeien snel, hebben lange dunne stammen en kunnen meer dan 30 meter hoog worden. Uit onderzoek blijkt dat door de hoge grondwaterstand deze bomen vaak moeilijk kunnen wortelen. Bij een storm waaien ze daarom snel om. De populieren zijn met de wortels doorgedrongen tot in het veen en drinken daar het water op. Dit is een van de oorzaken dat deze percelen in de loop van de jaren flink zijn gezakt. Omdat de bomen steeds hoger worden, zijn ze ook instabieler. Dat levert veiligheidsrisico's op. Afgelopen zomer zijn onveilige bomen en takken in de buurt van wandel- en fietspaden op basis van een veiligheidsinspectie weggehaald. Omdat er veel bomen zijn ontbreekt op veel plekken in het park de struikenlaag. Struiken bieden veel voedsel voor dieren en een plek om te schuilen of voort te planten. Ze zijn belangrijk voor de biodiversiteit en de dieren. Dat ontbreekt nu. Wanneer we niet beheren treedt verder verval (degeneratie) op en zal natuurlijke bosontwikkeling slecht of niet plaatsvinden. Dan zal op de zeer natte delen (drooglegging minder dan 20cm) alleen grasvegetatie voorkomen. Op de minder natte delen met een drooglegging van 20-40 cm zullen veel bramen gaan ontstaan.

Verval (degeneratie) bospercelen

huidige situatie

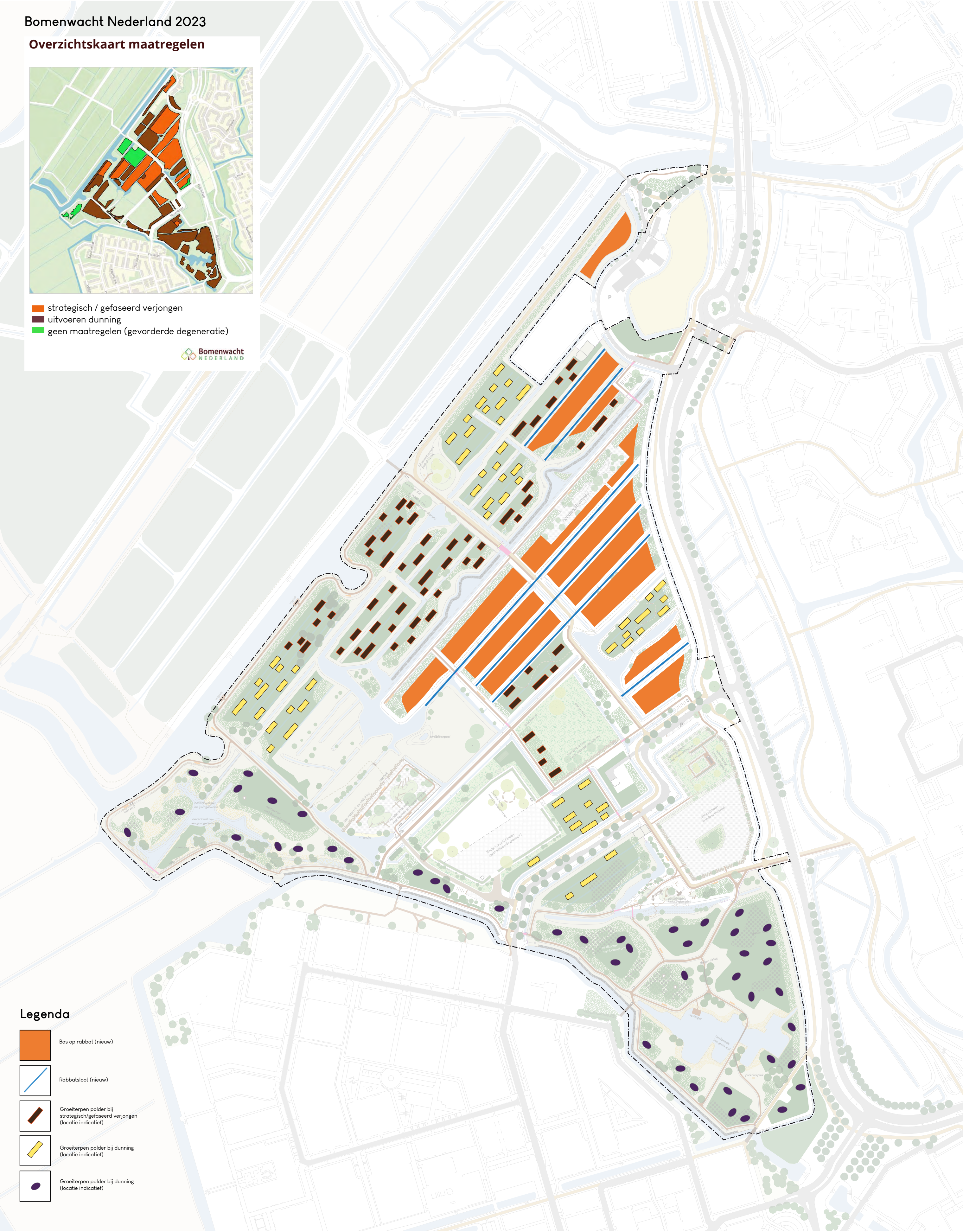

Bosstrategie

Bomenwacht Nederland 2023 Overzichtskaat maatregelen

- strategisch / gefaseerd verjongen
- uitvoeren dunning
- geen maatregelen (gevoerde degeneratie)

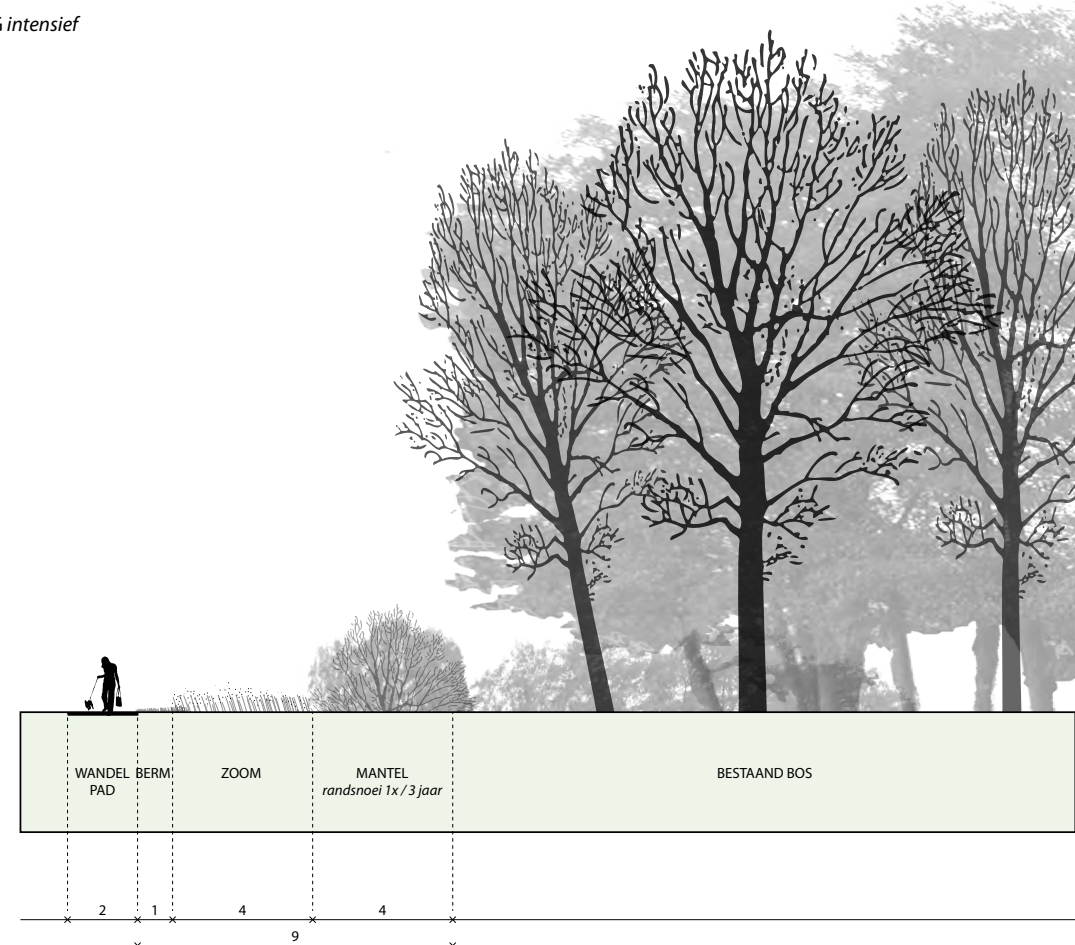

Legenda

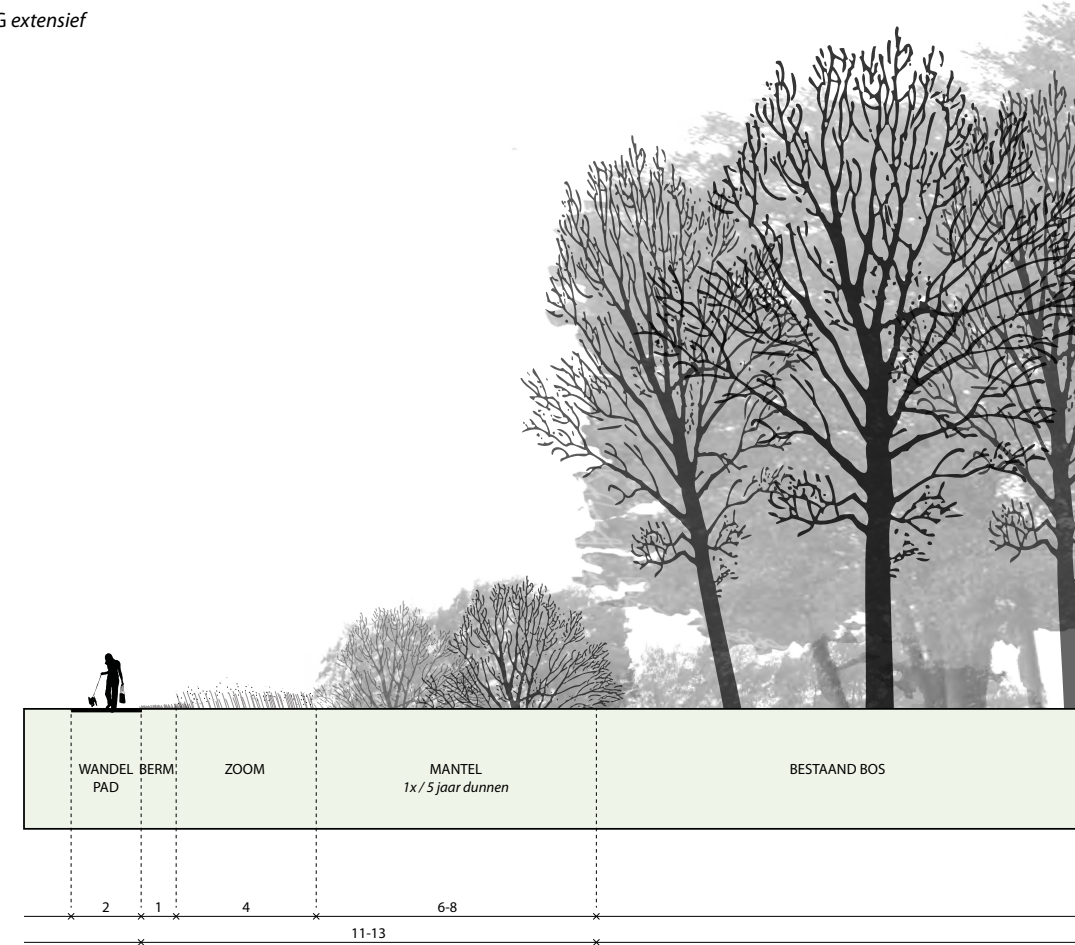
- Bos op rabot (nieuw)
- Rabotbol (nieuw)
- Groeieterpen (polder) bij strategisch/gefaseerd verjongen (locatie indicatief)
- Groeieterpen (polder) bij dunning (locatie indicatief)
- Groeieterpen (polder) bij dunning (locatie indicatief)

Principes bosranden

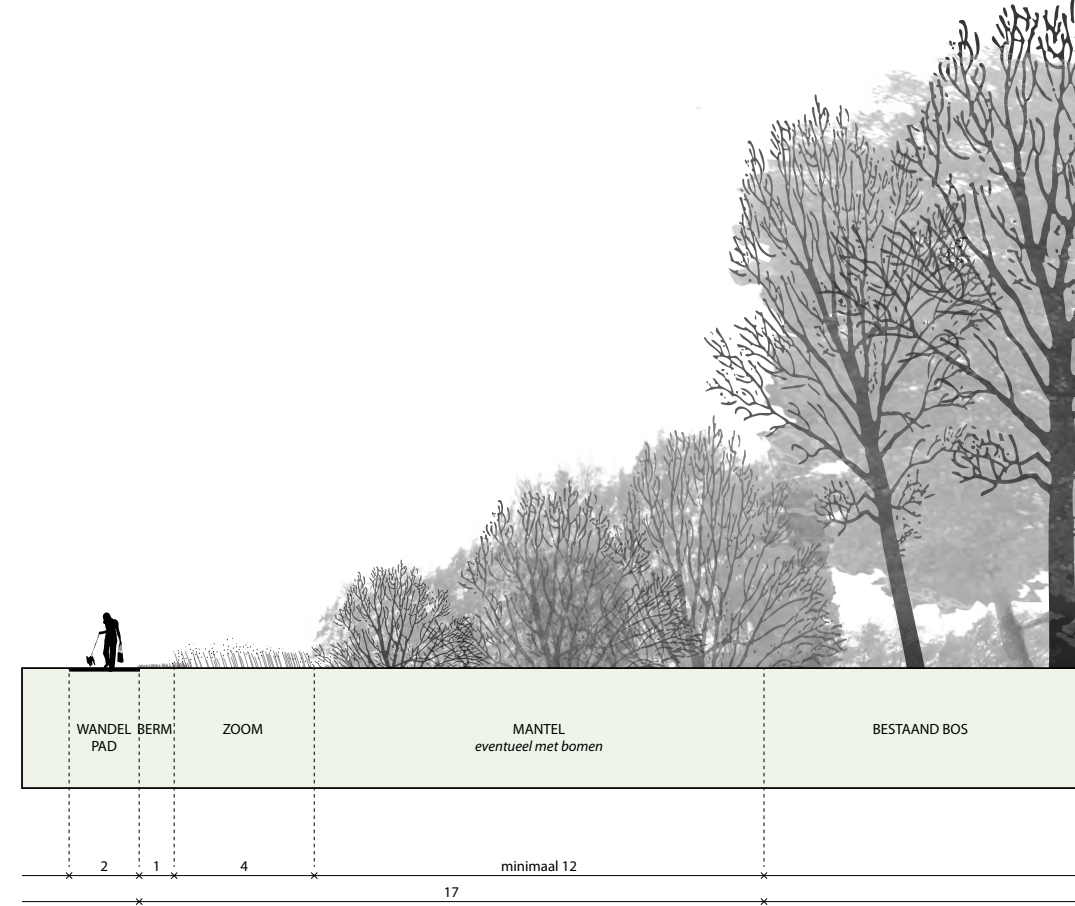
RANDEPLANTING intensief

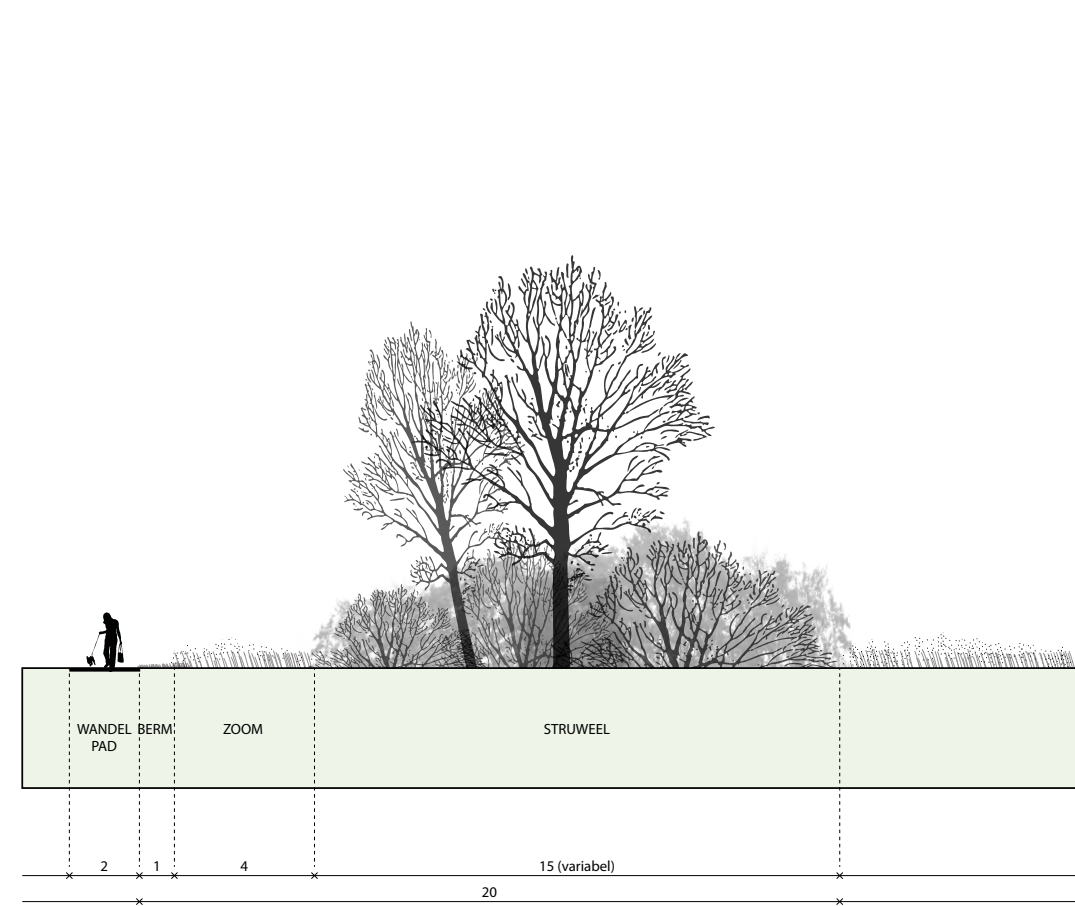
RANDEPLANTING extensief

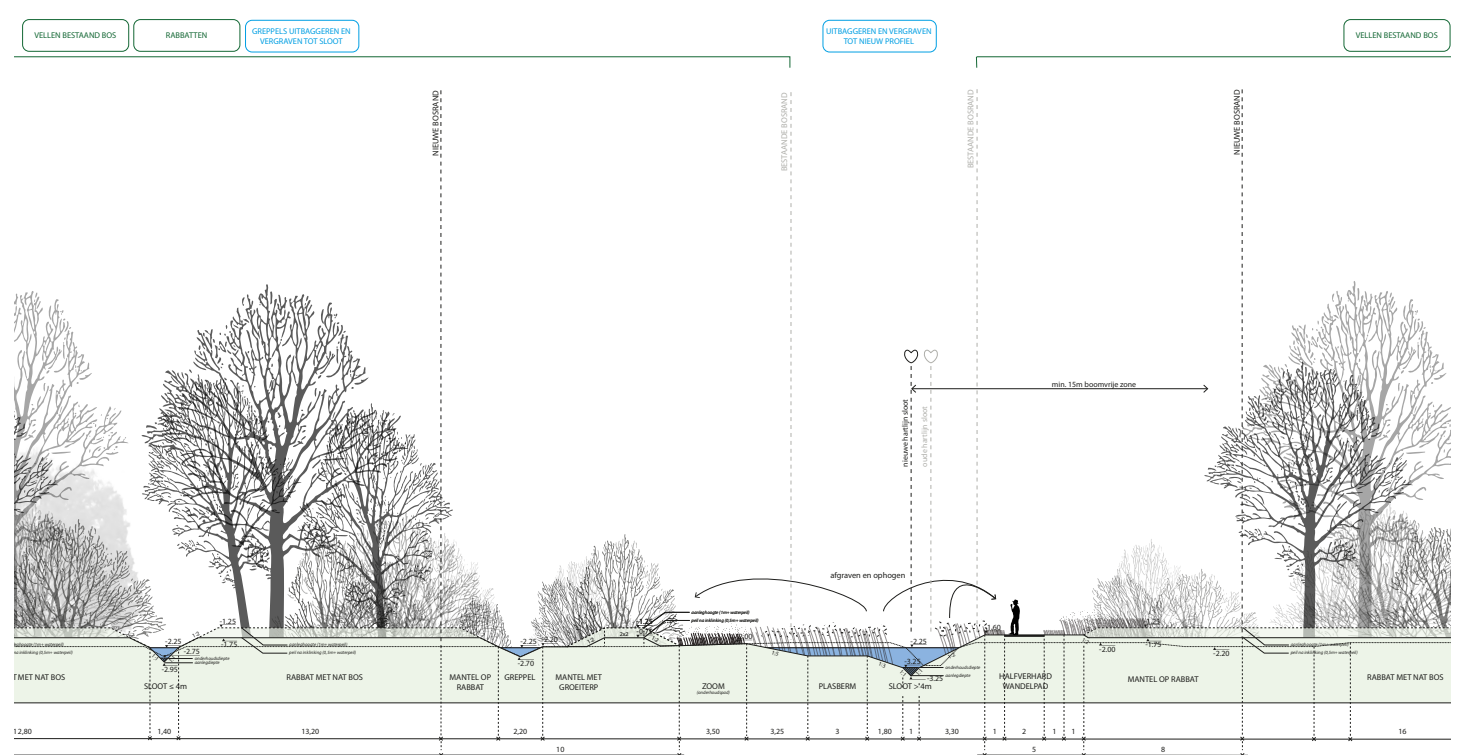
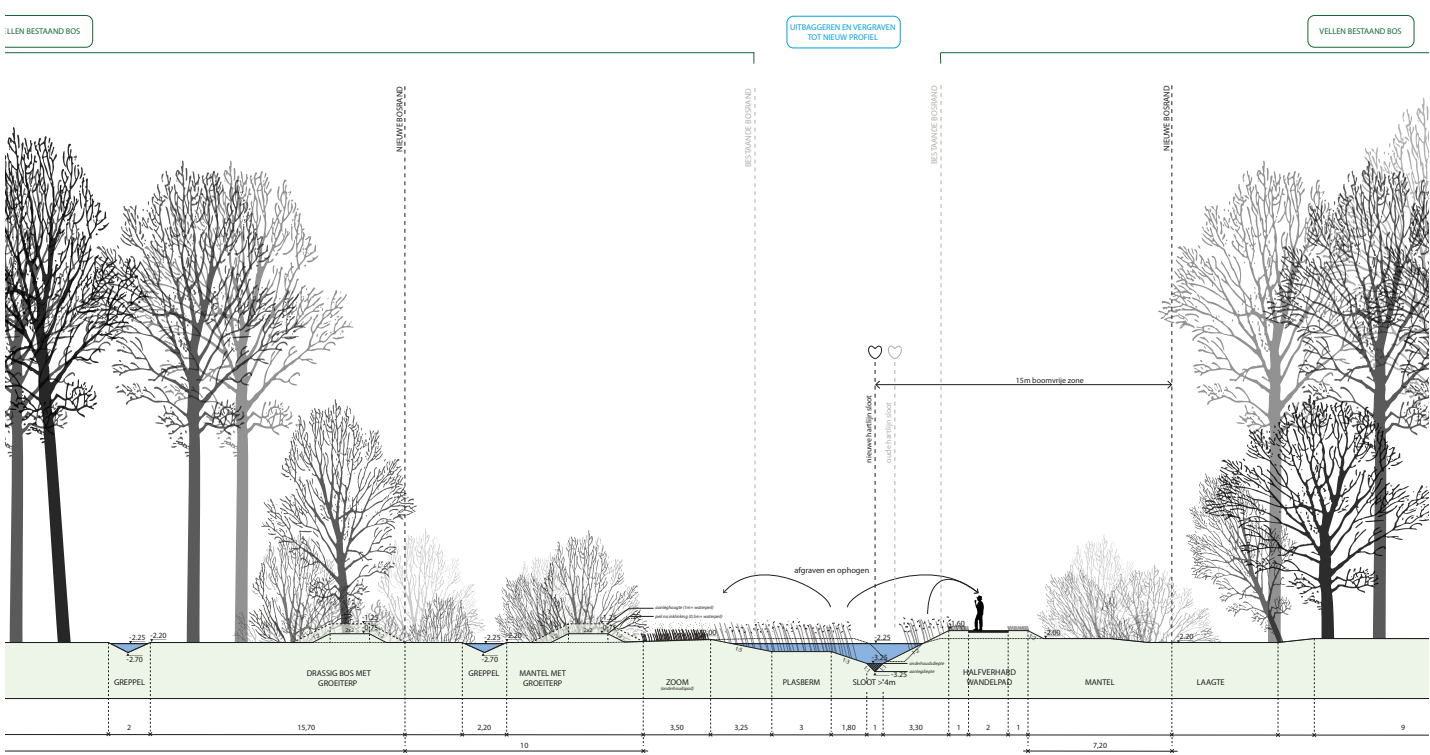
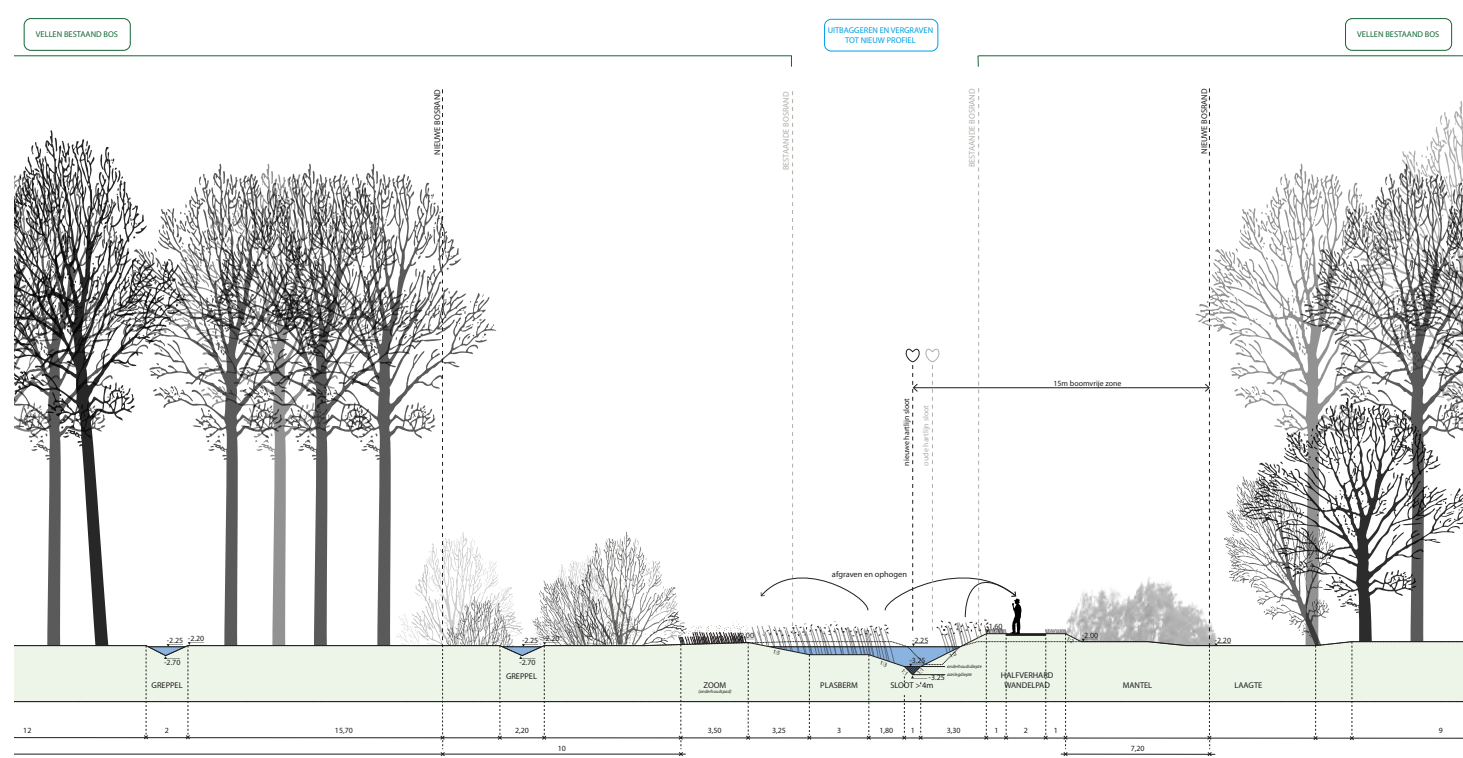
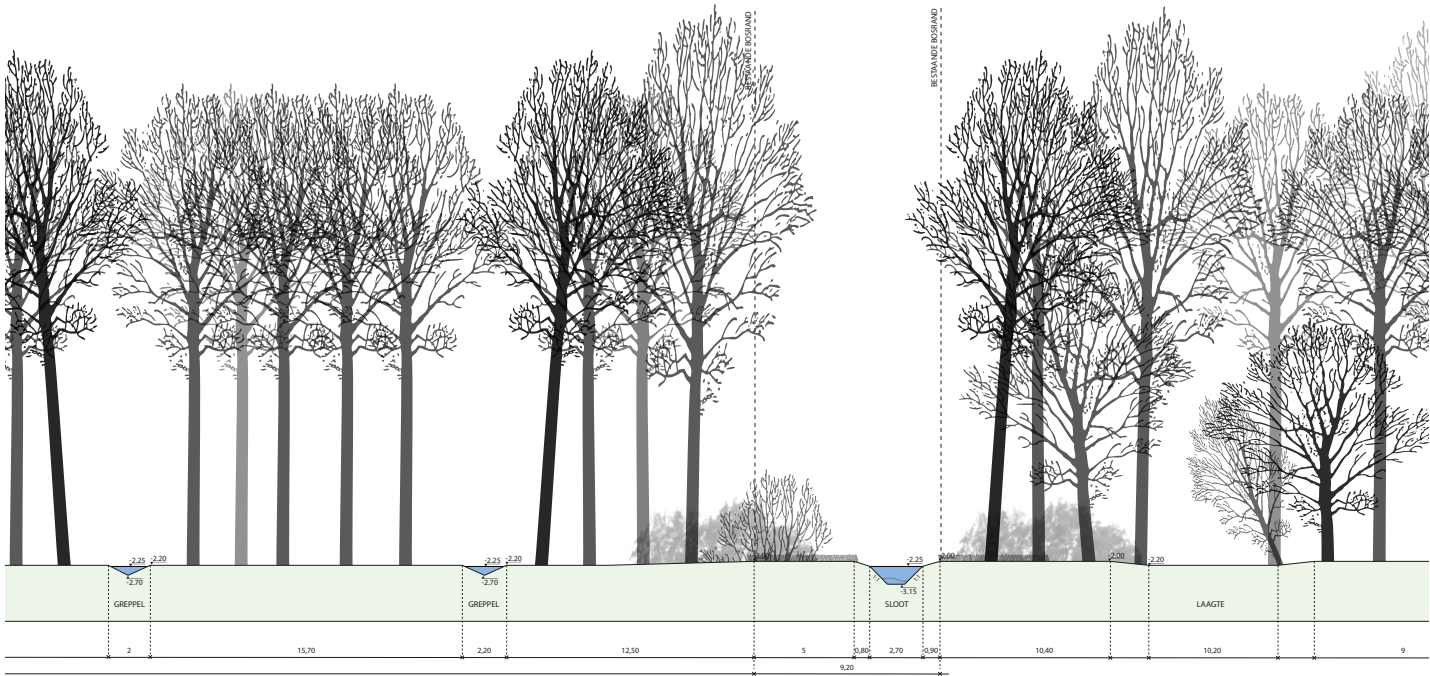
RANDESTRUWEL / MANTEL aanlegbedding

STRUWEL MET BOMEN aanlegbedding

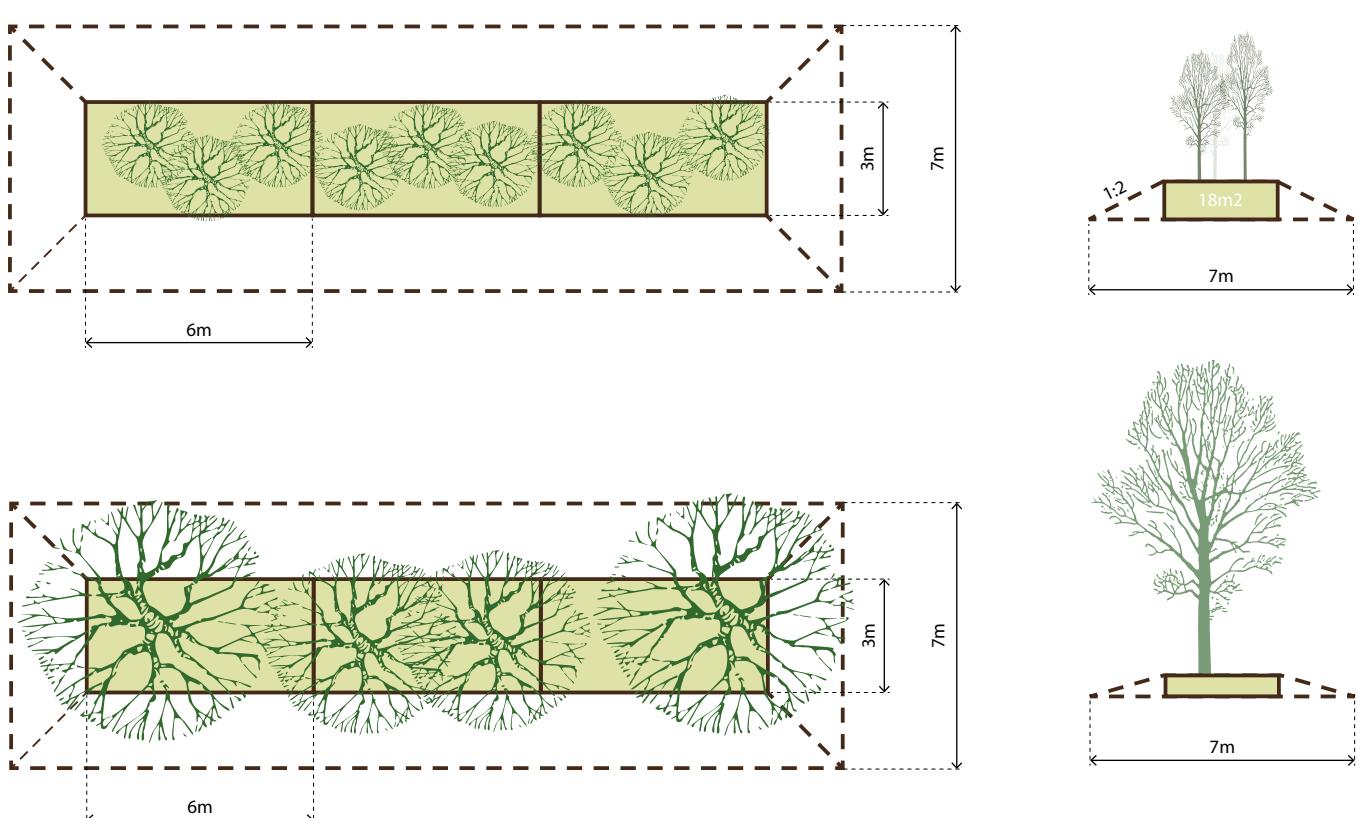
ontwikkeling bos en water in stappen

Bosstrategie

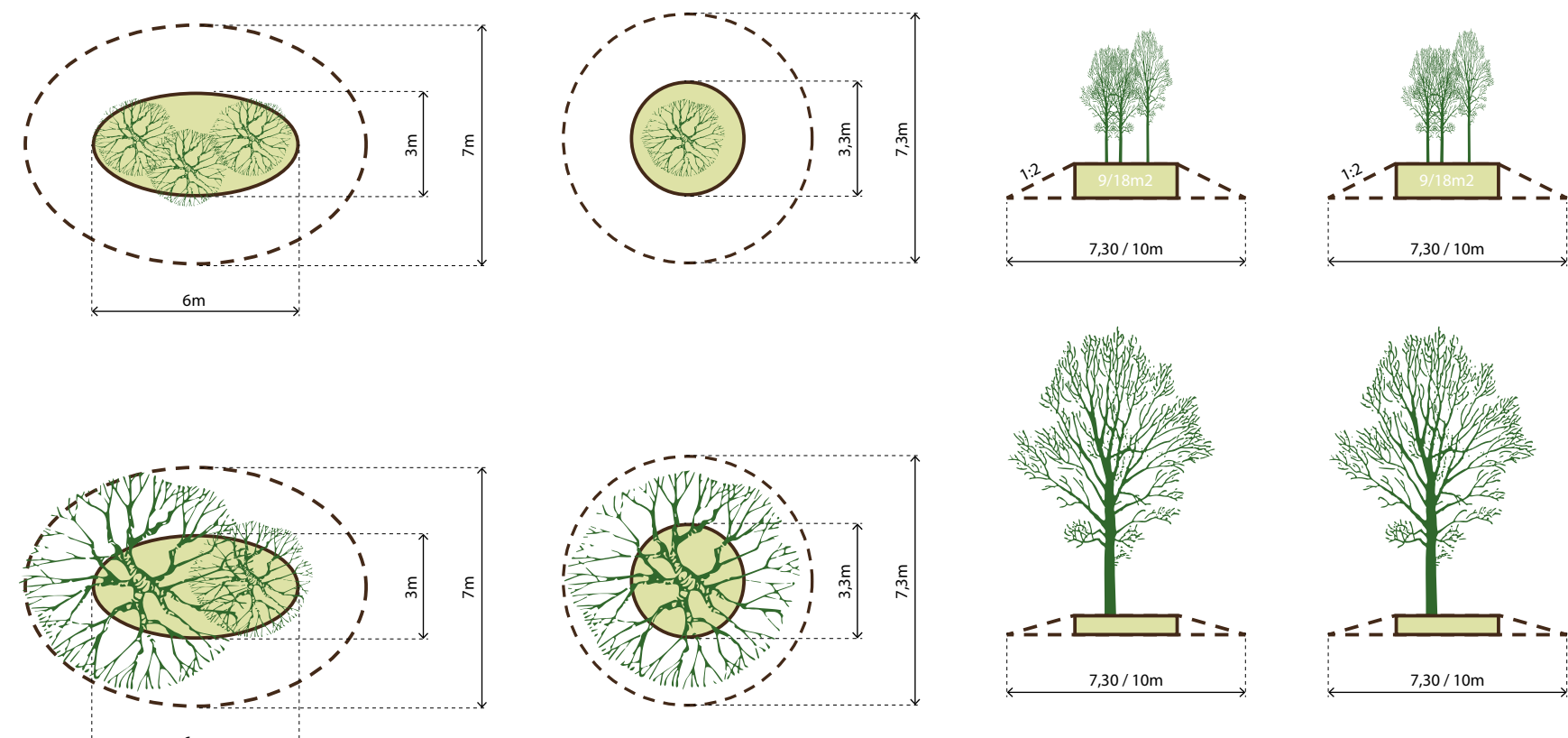
Door delen van het park op te hogen wordt het park droger, is bosontwikkeling mogelijk en kunnen verschillende nieuwe boom- en struiksoorten worden terug geplant. Dit is goed voor de biodiversiteit en de variatie in het bos. Dat maakt het park toekomstbestendig. Het sluit aan op de wens Park Vogelenzang als stadspark voor recreatie toegankelijk te houden, huidig beleid en de landelijke bosstrategie. Voor de ophoging worden groeiterpen en rabatten toegepast. Dit zijn oude beproefde principes toegepast in bosbeheer. De onderliggende landschapsstructuur van polder en kreek zijn leidend bij de ophoging. Zo ontstaat variatie in beplanting door verschil in gradiënten (hoog-laag, nat-droog). Er wordt slim omgegaan met hergebruik van bagger uit de sloten en circulair gebruik door vrijkomende geschikte grond uit gemeentelijke bouwprojecten een kansrijke herbestemming binnen het park te geven. Hiervoor is een gronddepot voor tijdelijke opslag nodig. Om herontwikkeling van het bos een kans te geven worden delen van het park tijdelijk afgezet voor de Schotse hooglanders. Zij komen terug op het moment dat deze delen weer via begrazing beheerd kunnen worden.

spelregels groeiterpen polder

minimale maatvoering is 18m2 met een minimale breedte van 3m.
aanleghoogte is +1 mtr boven waterpeil -2,35 NAP
talud 1:2
afhankelijk van de situatie en vrijgekomen plekken na dunning één of meerdere groeiterpen aanbrengen
positie tussen de greppels (polderstructuur volgend)
hoeveelheid 1 à 2 stuks/are

spelregels groeiterpen kreek

minimale maatvoering is 9 of 18m2 met een minimale breedte van 3m.
aanleghoogte is variërend van +0.80mtr / +1mtr / +1.20mtr boven waterpeil -2,35 NAP (afhankelijk van beschikbare grond)
talud 1:2
afhankelijk van de situatie en vrijgekomen plekken na dunning één of meerdere groeiterpen aanbrengen
organische vorm en spreiding (kreek volgend)
hoeveelheid 1 à 2 stuks/are (9m2) 1 stuk/2-4 are (18m2)

PARK VOGELENZANG

Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

Ecologie

Biotopen

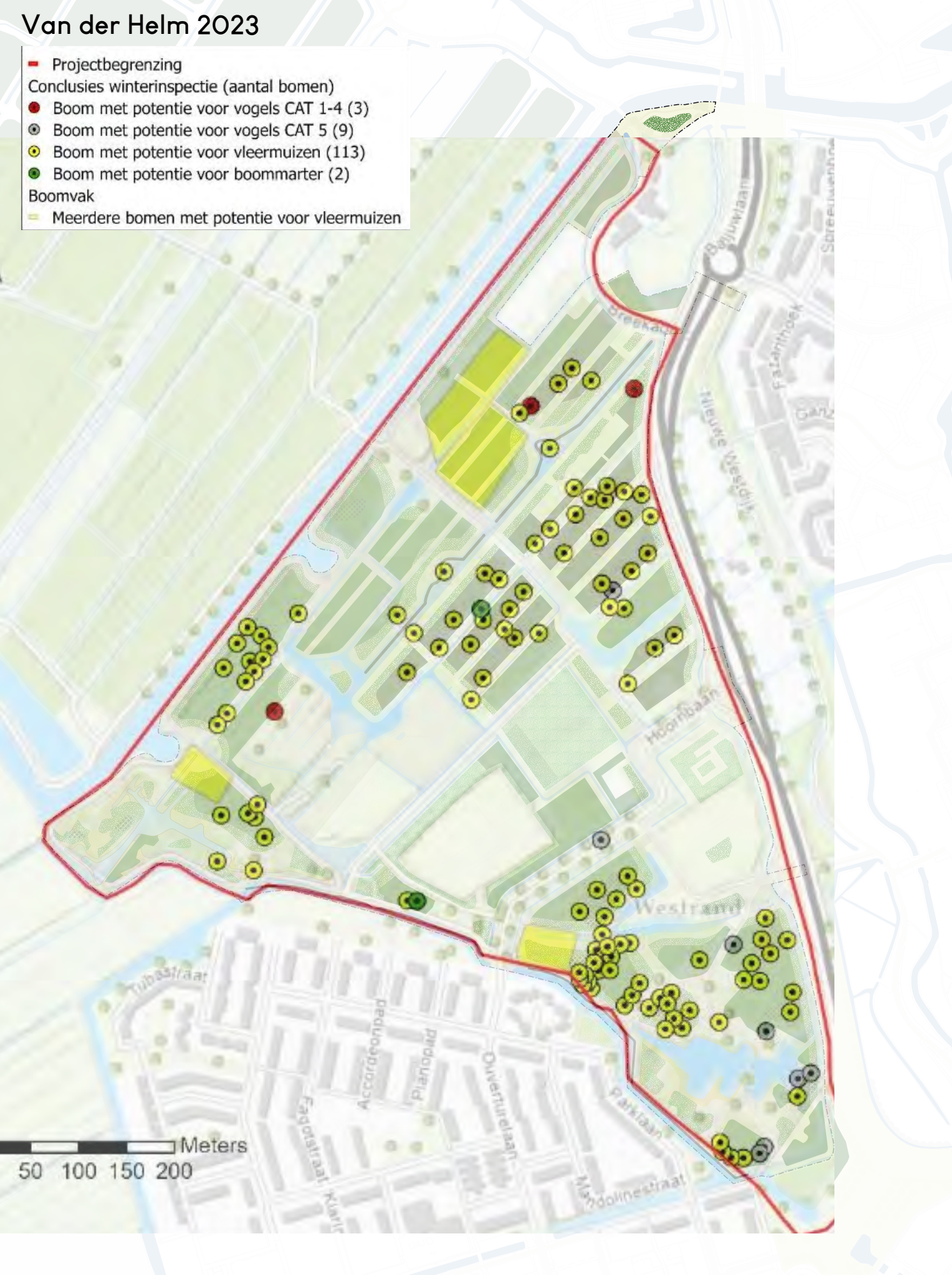
Ecologisch soortgericht onderzoek fauna

Door ecologen is onderzoek uitgevoerd naar beschermde diersoorten die in het park leven. Naast een winterinspectie in februari, is er van maart tot en met september 2023 onderzoek verricht. Hieruit blijkt dat er geen marters of eekhoorns in het park aanwezig zijn. Ook zijn er geen jaarrond beschermde nestplaatsen van zwaarder beschermde vogels zoals buizerd, boomvalk, havik, ransuil en sperwer aangetroffen. Een deel van deze dieren komen wel voor in het park. Ook zijn een aantal reeën gezien. Er vliegen voornamelijk water- en dwergvleermuizen in het park. Er zijn geen nesten gevonden van vleermuizen.

Ecologische maatregelen

Elk dier (en ook plant) heeft zo zijn eigen behoeften waar hun habitat, ofwel 'woonplaats' aan moet voldoen. Voorwaarden voor voedsel, veiligheid, voortplanting en verblijf. Voor een goede inrichting van het park als fundament voor gezonde leefgemeenschappen van planten en dieren, zijn in het vooronderzoek doelsoorten aangewezen. Dat houdt in dat wanneer de aanwezige biotopen naar hun behoeften wordt versterkt zij zich hier kunnen vestigen. Aangevuld met ecologische objecten, een zorgvuldig gefaseerde uitvoering en ecologisch beheer. Dit trekt ook 'begeleidende' soorten aan. In het verbeteren van het fundament van het park is hier rekening mee gehouden. Zo zijn op diverse plekken natuurvriendelijke oevers opgenomen en worden open plekken of randen van een zoomvegetatie (kruidenrijke berm) en mantels / struweel (struiken) voorzien. Ook worden vanuit de bosstrategie passende soorten bijgeplant zoals bv wilg, sleedoorn, kornoelje, wilde kardinaalsmuts, gewone vlier en wilde kamperfoelie. Voor de hollenbroeders blijven een aantal oude bomen beschikbaar. Hiervoor is gekeken naar de vindlocaties van vogels en vleermuizen in het park. Als ecologische objecten worden toegevoegd: een ooievaarsnest, insectenkasten, bijenburchten, stenenhopen en nestkamers voor marterachtigen, observatiekasten voor vleermuizen en vogels, amfibieënpoel, oeverwal- en ijsvogelwanden en takken- of stammenrillen van snoeihout voor kleine dieren en insecten.

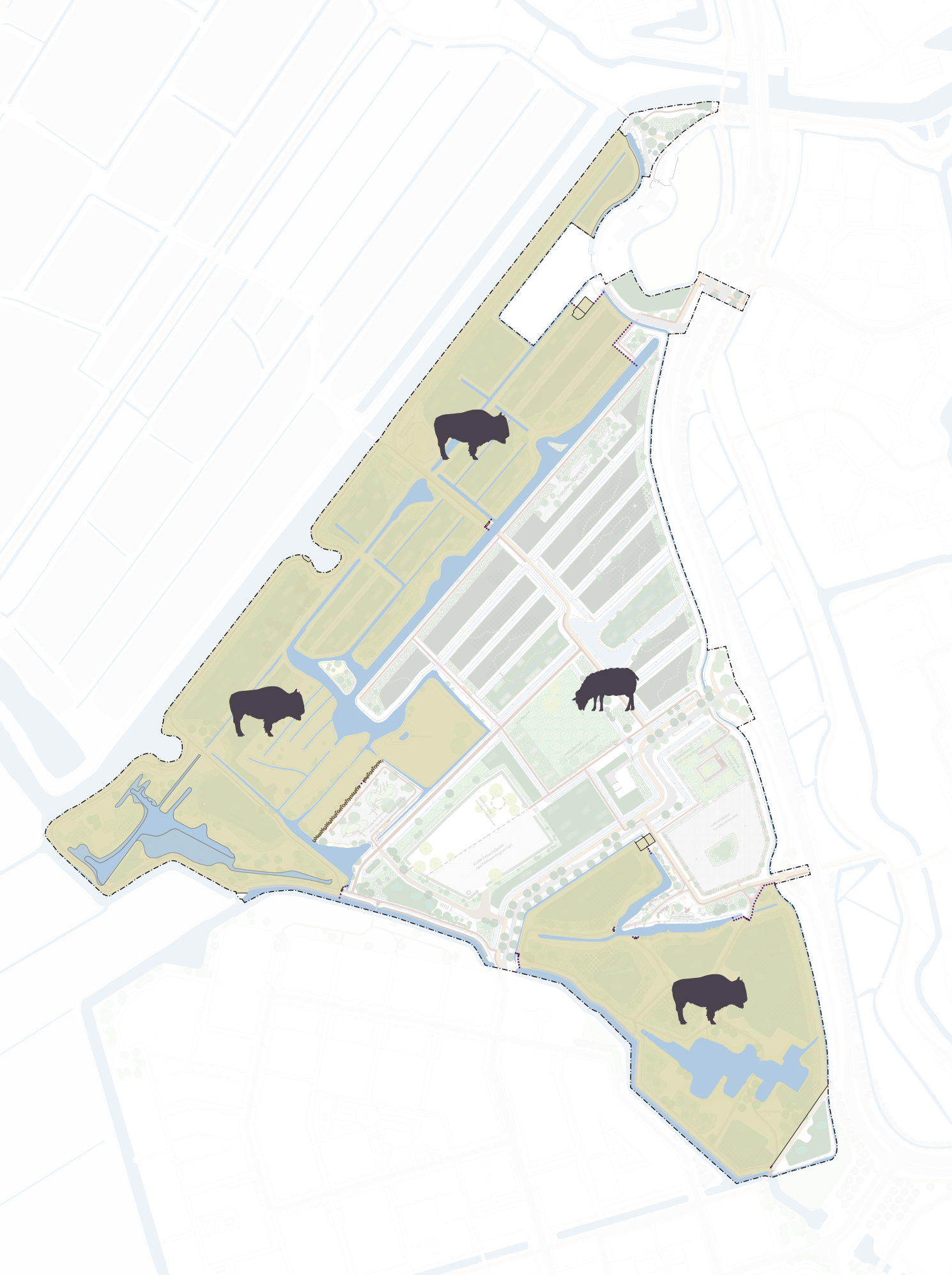
Inventarisatie ecologie

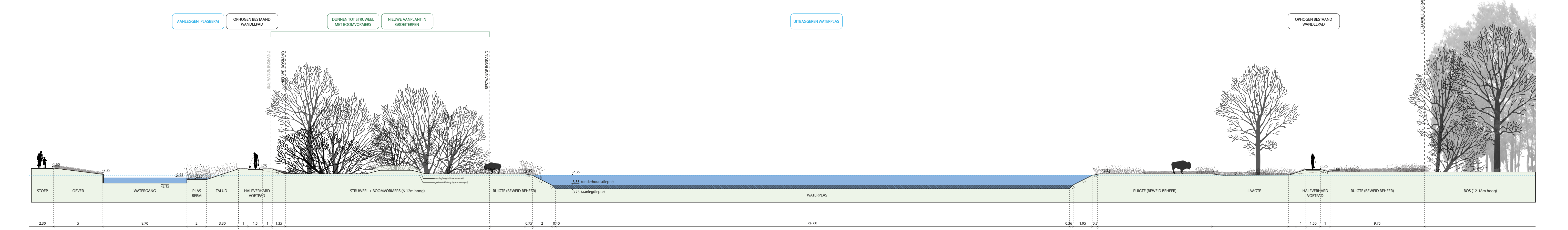
Ecologische objecten en hollenbroeders

Beweiding

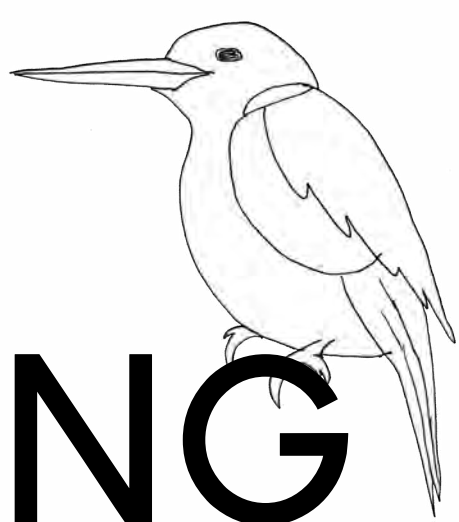
PROFIEL A - WATERPLAS

PROFIEL K - KREEKBEDDING

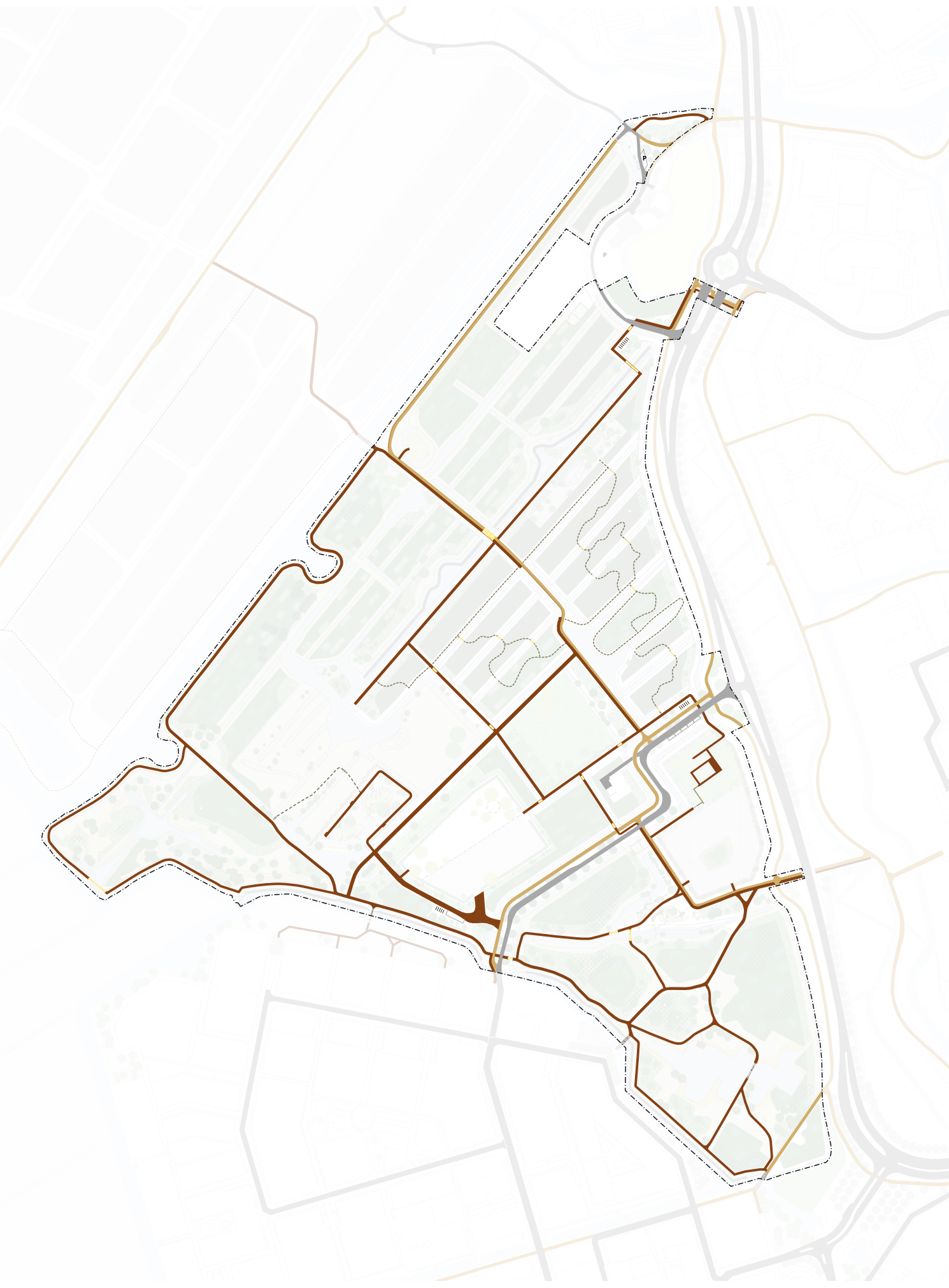
PARK VOGELENZANG

Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

Routing en bruggen

Paden

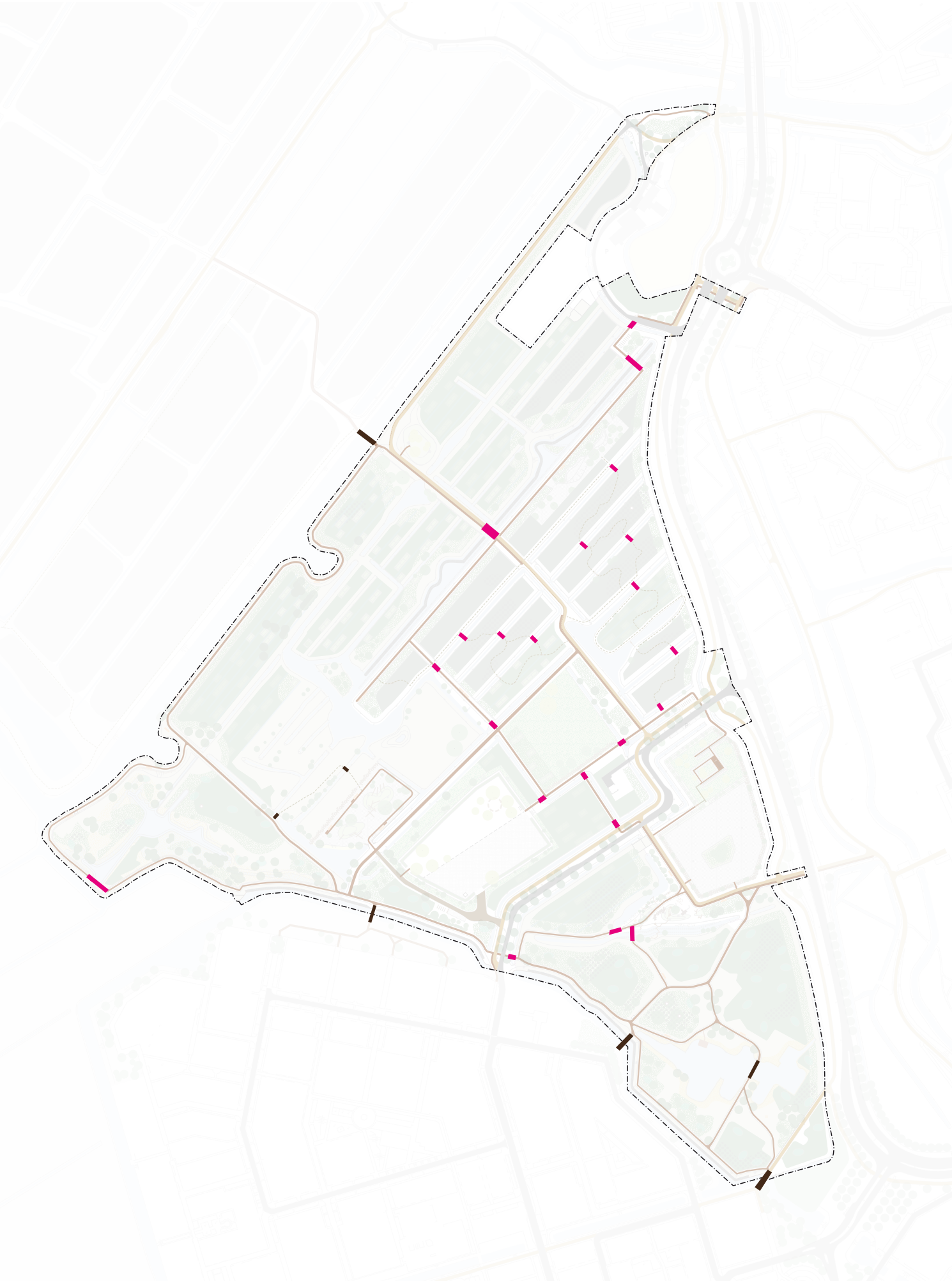

Voor een goede toegankelijkheid van het park is het padensysteem opgedeeld in een hoofdroute van 2.00 meter breed. Hiermee zijn alle hoofdfuncties en plekken bereikbaar vanuit de omliggende wijken. En nevenroutes welke 1.50 meter breed zijn. Beide routes volgen zoveel mogelijk de bestaande routing in het park, aangevuld met enkele nieuwe paden. Zodat zowel korte als lange wandelrondjes tot de mogelijkheid behoren en het park ook voor mindervaliden beter toegankelijk wordt. De paden worden voorzien van een water- en luchtdoorlatende halfverharding Hansegrand, wat onderhoudsvriendelijk is. Het wordt gemaakt van 100% natuurlijke materialen en kan lucht, water en temperatuur opnemen, vasthouden en doorgeven. Zo draagt het bij aan intelligent waterbeheer en laat de bodem weer ademen. HanseGrand halfverhardingen zijn ook weerbestendig en kunnen voor onderhoud, reparatie en/of hergebruik altijd worden losgemaakt en opnieuw worden verdicht. Om zoveel mogelijk rust aan te brengen, wordt geadviseerd één zandbruine kleur toe te passen. De eerste meter naast de paden wordt gemaaid. Brandnetel en prikkelvrij. Dit maakt de paden tevens beter zichtbaar. Voor een redelijke drooglegging worden de paden aangelegd op peil -1.75 m NAP in de kreekbedding en -1.60 m NAP in de polder. Zoveel mogelijk rekening houdend met al bestaande goede hoogtes en/of een minimale opbouw van het pakket voor halfverharding ten opzichte van waterpeil (-2.35 m NAP). Het bestaande fietspad en busbaan blijven gehandhaafd. Evenals de hoogte van de dijk aan de Vierambachtenboezem.

Referentie halfverharding Hansegrad en gemaaid berm

Bruggen

Park Vogelenzang wordt ontsloten door bruggen. Deze blijven bestaan, echter de meeste bruggen in het park zijn aan vervanging toe. De wiebelbrug is reeds vervangen door een houten vlonderbrug. Ook zijn er twee tijdelijke bruggetjes aangelegd. Het watersysteem speelt een belangrijke rol in Park Vogelenzang. Bruggen kunnen bijdragen aan de beleving en het directe contact met water en de zichtlijnen over het water. Het bevestigt de aanwezige polderstructuur waar vanuit het park is ontstaan. Zo wordt geadviseerd voor de voetpaden alle bruggen als houten vlonderbruggen aan te leggen. Voor de fiets-/voetgangersbrug over de verbrede sloot wordt gekozen in een uitvoering met een ronde houten leuning. Veeroosters rond de begrazingsgebieden worden netjes opgelost in de brug. (voorbeeld Lage Bergsche Bos).

Bestaande voetgangersbruggen en fietsbrug rond het park :

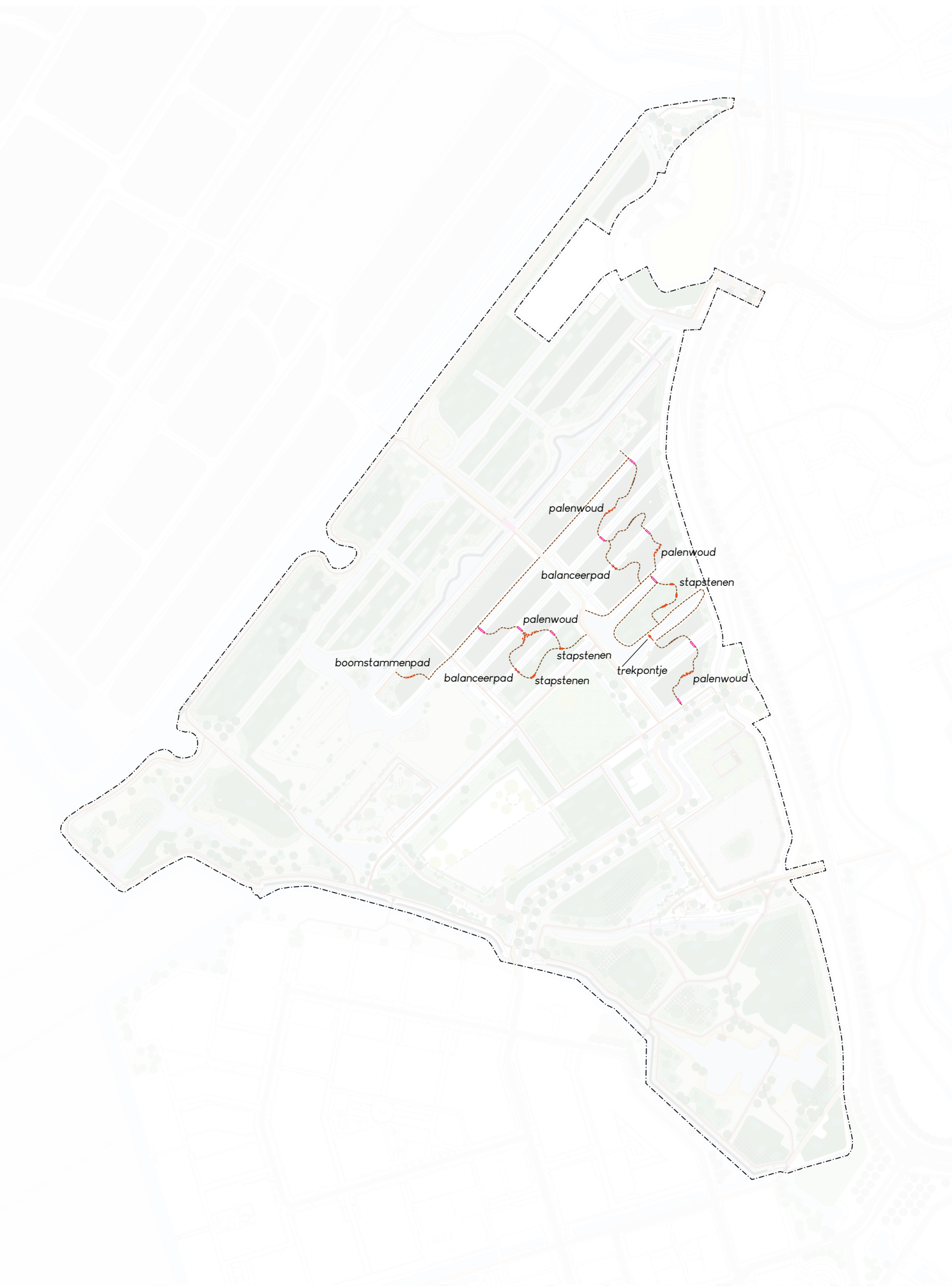
Bestaande houten vlonderbrug in het park & tijdelijke bruggen:

Referentie nieuwe bruggen en veerooster opgelost in het brugdek:

Laarzenpad

Het bestaande laarzenpad (ofwel struinp pad) in het bosdeel krijgt een nieuwe ligging door de verschillende bosdelen en over slootjes. Dit sluit aan op de herprofilering van de sloten, aanleg van een zoomvegetatie en ophoging van een aantal percelen. Zo ontstaat een avontuurlijke route voor diverse leeftijden. De route bestaat uit onverharde of uitgemaakte paden. Waarbij soms ook een beetje gezocht mag worden naar waar het pad weer verder gaat. Soms diep in het bos, soms langs de rand of naast het water. Een aantal smalle houten vlonderbruggen zijn onderdeel van de route. Op enkele plekken kan de sloot ook over worden gestoken via een trekpontje of balanceerbrug. Op de route zijn spelaanleidingen geplaatst als een palenwoud, liggende boomstammen en stapstenen over de greppels. Soms is het pad van klein rondhout. Een mooie balanceeroefening.

Routing + plekken

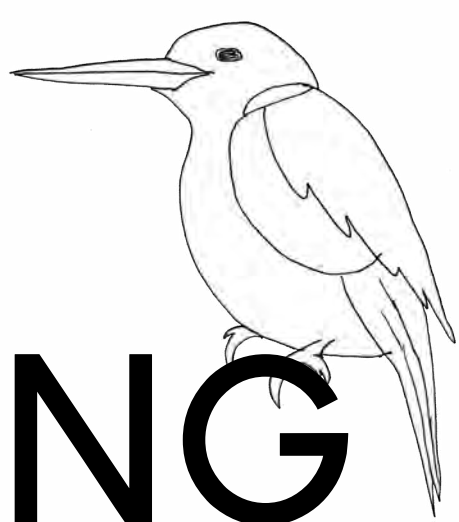
Meubilair en infoborden

Park Vogelenzang is circa 43 hectare groot en is rijk aan diverse biotopen, flora en fauna. Het wordt voor recreatie veelvuldig gebruikt door inwoners van de omliggende woonwijken, maar ook door bezoekers van buitenaf. Om het park werkelijk toekomstbestendig te maken is het goed als ook de mens zich op een voedende manier kan verhouden tot het park. In verbinding met, en zorg voor, de aanwezige natuur. Informatie over de plek is dan belangrijk. Daarom zijn in dit plan op strategische plekken informatieborden opgenomen. Beoogd is dat naast de plattegrond en gedragsregels, hier vooral het verhaal van de aanwezige biotopen met flora en fauna een plek krijgt. Met bijvoorbeeld een QR-code naar de website waarnemingen.nl waar de laatste stand van gespotte dieren te vinden is. Of een website met de laatste activiteiten van bijvoorbeeld de KNVV met natuurworkshops, de KinderVakantieSpelen of snoeidagen door vrijwilligers. Lage houten paaltjes met een plaatje kunnen op andere plekken in het park aanwijzingen geven over gebruik en gedragsregels. Zoals o.a. het hondenbeleid. Op een enkele plek kan een bewegwijzeringsbord ter verbetering van de oriëntatie worden geplaatst. Algemeen wordt geadviseerd waar van toepassing ook braillemarkeringen op te nemen.

Meubilair wordt bescheiden en ingetogen toegepast. Het park zelf met haar flora en fauna is als identiteit dragend voor al het recreatief gebruik. Daarom wordt voorgesteld eenvoudige, doch sterke banken, picknicksets en fietsleuningen aan te brengen. Allen van duurzaam hout en een stoere uitstraling, zodat samen met de infoborden één familie aan meubilair ontstaat. Dit brengt rust en helderheid in gebruik.

PARK VOGELENZANG

Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

hondenuitrenvelden

In Park Vogelenzang zijn drie gebieden aangewezen als hondenuitrenveld. De plekken zijn zodanig gekozen dat door de ligging variatie in beleving en gebruik ontstaat. Waar honden vrij kunnen ravotten. Even heerlijk rennen, spelen en vrij rondsuffelen. Tevens sluiten de plekken qua toegankelijkheid aan op aanwezige verbindingen met de omliggende buurten. In het noorden van de Baljuwlaan wordt de rotonde voorzien van een goede voetgangersoversteek. In het zuiden van de Baljuwlaan is een fiets-/voetgangerstunnel reeds aanwezig. Het hondenuitrenveld aan de zijde van wijk Vogelenzang is bereikbaar via twee voetgangersbruggen en de entree bij de busbaan.

Weiland (medegebruik natuurisbaan)
De natuurisbaan is het grootste deel van het jaar een weiland. Daarom wordt het grootste deel ingericht voor medegebruik als hondenuitrenveld. Het gras wordt kort gehouden. Bovenop het lage dijke is plek voor een stammenril met hout uit het bos, als natuurlijke omheining. Klaphekjes opgenomen in de stammenril voorzien in toegang tot het veld. Zo wordt voorkomen dat honden tijdens het ravotten per ongeluk het naastgelegen fietspad op rennen. Voor meer ruimtelijke beleving is de aanleg van een groen eiland beplant met enkele grote bomen en struiken voorgesteld. Een plek waar hondenbezitters elkaar kunnen ontmoeten of in de winter bij ijs rondom kan worden geschaatst. Tussen de stammen in de ril groeien her en der wat vlieren of elzen. Zo draagt de omheining ook bij aan een leefomgeving voor kleine dieren en insecten.

Open plek in het bos
In het noorden van het park is midden in het bos ruimte voor een bosweide. Dit veld wordt bereikbaar gemaakt vanaf de nieuwe wandelroute langs de te verbreden sloot. Langs de rand van het bos ligt een verdiepte greppel (wadi) met struiken. Deze kan af en toe wat nat zijn. De organische vorm met flauwe taluds mondt uit in een speelweide van kort gras. Tezamen met enkele boomstammen zorgt het voor uitdaging en afwisseling.

Speelveld
Het voormalig terrein voor Kinder Vakantie Spelen biedt een mooi ruig veld om lekker vrij te rennen. Hier kan het terrein deels vergraven worden waardoor hoogteverschillen ontstaan in het terrein. Tezamen met enkele boomstammen, struiken en solitaire bomen of struiken kan het een fijne vrije speelplek voor de honden worden. Hier is aan het water ruimte voor een hondenstrand. Ook kan hier een halfverhard voetpad worden aangelegd met banken en plekken voor een rolstoel. Zo kunnen ook mindervalide hondenbezitters met hun hond samen zijn. Dit is een wens van enkele wijkbewoners.

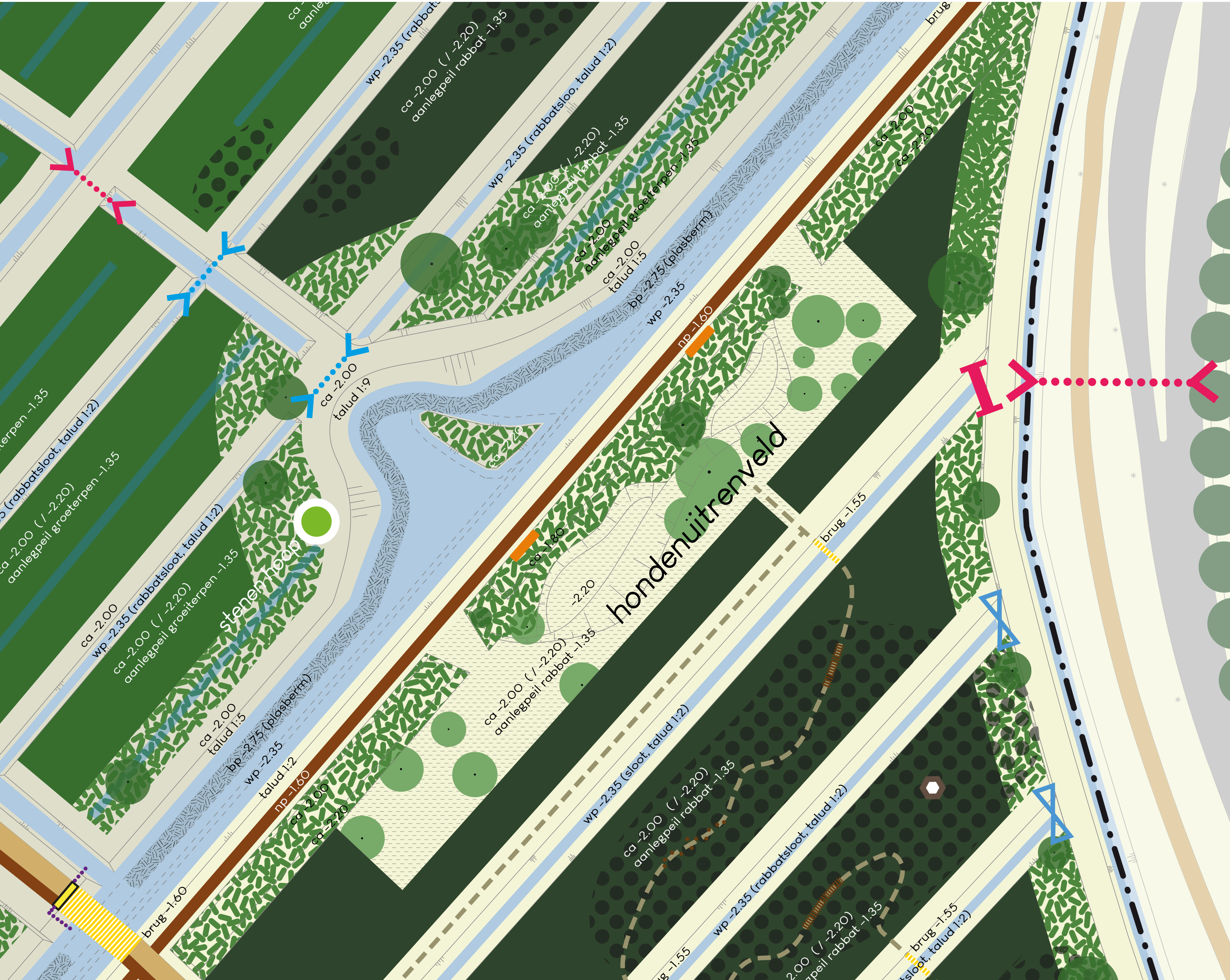
Referentie Weiland (medegebruik natuurisbaan)

Referentie Open plek in het bos

Referentie Speelveld

PARK VOGELENZANG

Voorlopig Masterplan
30 mei 2024

Poldertuin

De bestaande natuurijsbaan wordt in tweeën opgedeeld. Het kleinste deel kan geschikt gemaakt worden als een plek voor verzamelen en ontmoeting ten behoeve van bijvoorbeeld natuurworkshops met kinderen en/of volwassenen. Of in de winter als er ijs ligt voor de koek-en-zopie. Een overkapping voorziet in een droge plek. Het ontwerp voor deze tuin is een kleine ode aan de polder. Kleine verhoogde dijkes leiden de bezoeker naar de overkapping. Enkele fruihagen kunnen worden voorzien van eetbare gewassen. In het veld groeit een kruidenrijke vegetatie en kunnen (meerstammige) momentbomen aangeplant worden. Bijvoorbeeld wilde appel, sierkers, gewone vogelkers of gele kornoelje. Op de bestaande lage dijken zijn knotwilgen opgenomen. In het huidig grote open veld van de natuurijsbaan, zorgt deze schaalverkleining voor aangenamere verhoudingen, gebruik en beleving. De strategische ligging bij de rotonde en entree van het park vergroot de betekenis en bereikbaarheid. Gelegenheid tot parkeren van de fiets, het informatiebord en een laad- en loszone in de (gestabiliseerde) berm dragen hieraan bij.

Natuurspeelplek

Om de behoefte aan natuurrecreatie en -spelen te verbeteren is in het park een natuurspeelplaats opgenomen. Hier is ruim plek voor diverse leeftijden van klein tot tiener om te ravotten, ontdekken, bouwen en spelen met de elementen in de natuur. Passend binnen de identiteit van Park Vogelenzang en het ingetogen gebruik van meubilair en infoborden, wordt ook de inrichting van deze natuurspeelplaats gezien. Zo natuurlijk mogelijk met objecten van duurzaam hout (Robinia) en steen. Geen knalkleuren of plastic. Een poort met een eigen naam voor deze speelplek kan de betekenis vergroten. Omdat het ontwerp van een dergelijke plek speciale aandacht en overleg met gebruikersgroepen vraagt, is in dit masterplan alleen een suggestie opgenomen. Als inspiratie voor wat zou kunnen. Geadviseerd wordt hiervoor een apart ontwerptraject voor op te starten. Wel is in de profilering naar het water al voorzien in flauwe oevers.

Boomgaard & KinderVakantieSpelen

Voor recreatief gebruik van het park is het prettig wanneer er naast voldoende wandelpaden en aantrekkelijke routes, ook een droge open plek beschikbaar is. Voor picknicken, rennen, potje voetbal, yoga of iets anders. Daarom blijft het oude baggerdepot hoofdzakelijk grasveld. Om een aangename en herkenbare plek te verzorgen wordt deze omzoomd door een brede gemeente haag en kruidenrijke berm. Ook is er ruimte in het grasveld opgenomen voor kleine boomgroepen. Een soort boomgaard van bloeiende momentbomen. Deze zorgen voor variatie in beeld jaarrond en bieden schaduw als het warm weer is. Het is ook een goede plek voor een buitenlokaal, daar Park Vogelenzang als levend leslokaal kan worden gezien en gebruikt. Bijvoorbeeld door de basisscholen in de omliggende wijken. De wens van KinderVakantieSpelen is om in de toekomst te verhuizen naar het voormalige baggerdepot terrein naast de oude NAM-locatie. Daarom is op basis van hun behoeften ruimte gereserveerd en wordt voorzien in een gestabiliseerd grasveld. Zo blijft de boomgaard jaarrond groen. De stroomkast wordt hiervoor verplaatst. Ook is voorzien in een laad- en losplek met gestabiliseerde berm en plaats voor fietsen. Tijdelijk zal de naastgelegen oude NAM-locatie gebruikt worden als gronddepot. Van daaruit kan de noodzakelijke ophoging in het park gaan plaatsvinden. Als het gronddepot niet meer nodig is, kan deze plek definitief worden heringericht.

